

[Energiministeren]

som må ses i sammenhæng med forslaget. Regeringen har allerede taget initiativ til at skabe en mere enhedspræget ledelse af det samlede naturgasprojekt. Der er således nedsat kontaktudvalg med deltagelse af energiministeren, finansministeren, indenrigsministeren, formændene for Kommunernes Landsforening, Amtsrådsforeningen, D.O.N.G. A/S, Komgas I/S og de 5 regionale naturgasselskaber samt Københavns kommune. Kontaktudvalgets formål er at koordinere bestræbelserne for at gennemføre naturgasprojektet på økonomisk forsvarlig vis såvel for samfundet som for de implicerede selskaber og forbrugere.

Vilkårene for afsætningen af naturgas uden for det marked, der er dækket af varmeplanlægningen, indebærer, at det vil være mest hensigtsmæssigt, at der etableres en mere enhedspræget markedsføring i forhold til disse kundekategorier. Dette kan ske enten ved at lade D.O.N.G. A/S stå direkte for salget til industrikunder m.v. eller ved at skabe en fælles ledelse af markedsføringen mellem D.O.N.G. A/S og de regionale selskaber. Det forudsættes, at dette spørgsmål afklares gennem de fornødne justeringer i kontraktforholdet mellem D.O.N.G. A/S og de regionale naturgasselskaber, således at lovgivning på dette punkt ikke gøres nødvendig.

Forslaget har til formål at præcisere og klargøre rammerne for anvendelse af varmforsyningslovens prisbestemmelser.

I den forbindelse foreslås, at affaldsforbrændingsanlæg, industrivirksomheder og geotermiske anlæg m.v. inddrages under prisbestemmelserne, der hidtil har været gældende for kollektive varmforsyningsanlæg, kraftvarmeværker og naturgasforsyningselskaberne. Det foreslås, at kollektive varmforsyningsanlæg m.v. skal kunne arbejde med flerårige budgetter og med differentierede priser med henblik på at sikre, at der kan sælges gas og varme til konkurrencedygtige priser, og således at der opnås den bedste mulige udnyttelse af de faste anlæg. Endvidere foreslås, at der lovmæssigt fastsættes et loft over naturgasprisen, således at forbrugerne får sikkerhed for, at denne ikke kan overstige olieprisen.

Med forslagets gennemførelse opretholdes det generelle princip i varmforsyningslovens prisbestemmelser, således at det er brugerne af de pågældende anlæg, der skal bære om-

kostningerne ved anlæggenes etablering og drift.

Ved ændringerne foreslås det præciseret, at dette princip ikke udelukker fremføring af underskud fra tidligere perioder i forbindelse med etablering og væsentlig udbygning af forsyningssystemerne samt anvendelse af prisdifferentiering, så længe de samlede indtægter over anlæggets levetid fortsat er begrundet i omkostningerne. Prisfastsættelsen forudsættes ligeledes foretaget efter rimelige økonomiske principper.

Hvis naturgasprojektets forudsætninger ændres på afgørende punkter og dette indebærer, at der i projektets samlede levetid ikke kan opnås dækning af omkostningerne gennem priserne som følge af prisloftet, finder regeringen, at den risiko bør bæres af samfundet som helhed. Regeringen forventer ikke, at der bliver behov for at udnytte dette sikkerhedsnet, men det er rimeligt for naturgasbrugerne at vide, at det er der. Det er regeringens hensigt i givet fald at fremsætte lovforslag om, at staten forpligter sig til at dække et eventuelt underskud. Karakteren af denne forpligtelse skal i givet fald ses i lys af udviklingen med hensyn til en mere enhedspræget markedsføring og af de fornødne justeringer i kontraktforholdet mellem D.O.N.G. A/S og de regionale og kommunale naturgasselskaber.

Forslaget forudsætter, at gas- og varmepriser fortsat skal være underlagt gas- og varmeprisudvalget, og at der fortsat skal være fuld offentlighed om naturgasprisen til opvarmningsmarkedet. Alle priser skal fortsat anmeldes til udvalget.

Idet jeg i øvrigt henviser til lovforslagets bemærkninger, skal jeg herved anbefale lovforslaget til tingets velvillige og hurtige behandling.

Undervisningsministeren (Dorte Bennedsen):

Hermed tillader jeg mig for det høje ting at fremsætte:

Forslag til lov om gældssanering af statsgaranterede studielån.

(Lovforslag nr. L 198).

Jeg beklager meget den sene fremsættelse. Jeg havde håbet at kunne fremsætte lovforslaget tidligere i samlingen, men jeg afventede nogle økonomiske konsekvensberegninger

[Undervisningsministeren]

på statistisk grundlag, som desværre nu viser sig stadig ikke at være fyldestgørende.

Da jeg finder det magtpåliggende at få iværksat denne gældssanering hurtigst muligt, ser jeg mig derfor nu nødsaget til her i folketingssamlingens 11. time at fremsætte dette lovforslag, således at det kan træde i kraft i 1983.

På grund af vanskelighederne med beregningen af de økonomiske konsekvenser er jeg ude af stand til på et forsvarligt økonomisk grundlag at gå ind for en lovbestemt gældssaneringsordning, og jeg har derfor valgt i stedet at indføre en bevillingsstyret gældssanering, ikke som en permanent ordning, men alene som en midlertidig foranstaltning, indtil der foreligger et forsvarligt grundlag for indførelse af en lovbunden tilskudsordning svarende til den, der gælder for uddannelsesstøtten.

Til brug for den her foreslåede midlertidige ordning forventer jeg i de tre næste finansår, 1983, 1984 og 1985, at få stillet en bevilling til rådighed på henholdsvis 100, 120 og 135 mill. kr.

Inden for denne bevilling vil der årligt blive ydet gældssanering i form af rentetilskud til den del af ansøgenes studiegæld, der overstiger halvdelen af deres beregnede årsindkomst. Hvor meget der kan ydes i rentetilskud, afhænger af behovet. Dette kan først opgøres, når man efter ansøgningsfristens udløb kan danne sig et overblik over størrelsen af den samlede tilskudsberettigede gæld. Ved at sammenholde denne med bevillingen fremkommer årets rentetilskudsprocent. I tilskudsåret 1983-84 forventes denne at blive ca. 10. Den stigende bevilling kunne fastholde denne tilskudsprocent uanset den forventede vækst i den samlede tilskudsberettigede gæld.

Grundlaget for gældssaneringen er studie-gældens størrelse sammenholdt med ansøgers årsindkomst. Årsindkomsten beregnes normalt på grundlag af socialindkomsten, men med enkelte afvigelser. Det forudsættes dog, at låntager som minimum har en årsindtægt svarende til arbejdsløshedsunderstøttelsen.

Gældssaneringen er en hjælp til selvhjælp, det vil sige, den er betinget af, at låntager selv præsterer den resterende afviklingsydelse, idet formålet med gældssaneringen er at hjælpe låntager med at nedbringe sin studiegæld. Er låntager på grund af særlige om-

stændigheder, som f.eks. arbejdsløshed eller langvarig sygdom, ude af stand til at betale sin del af afviklingsydelsen, vil der kunne bevilges udsættelse hermed, uden at gældssaneringsstøtten af den grund ophører.

Vedtages både dette lovforslag og lovforslag nr. 155 om ændring af loven om SU, er der hermed tilvejebragt forbedrede økonomiske forhold såvel for nuværende og kommende uddannelsessøgende som for de færdiguddannede, der i dag eller i de kommende år skal afvikle tyngende gældsbyrder set i forhold til indtægten.

Lovforslaget har været til høring hos bankernes og sparekassernes organisationer og hos en række myndigheder. Der er i vidt omfang taget hensyn til de fremkomne udtalelser i det fremsatte lovforslag. Lovforslaget er også tilsendt rådet for uddannelsesstøtten til udtalelse, men rådet har endnu ikke nået at afgive en sådan.

Med disse ord anbefaler jeg lovforslaget til folketingets velvillige behandling.

Den første sag på dagsordenen var:

1) Spørgsmål til ministrene:

Spm. nr. 684

1) Til justitsministeren af:

Hagen Hagensen (KF):

»Vil ministeren drage omsorg for, at det, om fornødent ved lovændring, fastslås, at ingen, der i embeds medfør beskæftiger sig med efterforskning af strafbare forhold, generelt udtaler sig om mulige sigtelser, uden at disse konkretiseres?«

Skriftlig begrundelse

I forbindelse med efterforskning af mulige korruptionsforhold har statsadvokaten for særlig økonomisk kriminalitet udtalt sig generelt om, at der kunne blive spørgsmål om sigtelser mod personer i en række kommuner, uden overhovedet at ville konkretisere sigtelserne. Det er i bedste fald ganske utidige udtalelser, idet der kastes skygger på alle, der har kommunale hverv eller virker i kommunal tjeneste. Noget sådant ligger helt klart uden for den ytringsfrihed, som med rette tilkommer alle, også tjenestemænd. Det vir-

[Hagen Hagensen]

ker, som om inkquisitionen igen er kommet her til landet. Det er og skal være et forhold, der klart hører den historiske fortid til. I retsplejeloven findes en bestemmelse om, at ingen, der i embeds medfør er beskæftiget med en straffesag, må udtale sig om skyldspørgsmålet, så længe sagen ikke er pådømt eller bortfaldet. Denne bestemmelse er til beskyttelse af den enkelte borger, der kommer ud for sigtelser og påtale. Statsadvokatens udtalelser viser, at der er behov for en bestemmelse, der beskytter alle borgere mod generel udsættelse for mistanke. Alene konkrete forhold kan bringes til offentlighedens kundskab og kun med iagttagelse af reglerne om, at skyldspørgsmålet ikke må omtales.

Justitsministeren (Ole Espersen):

Efter bestemmelsen i retsplejelovens kap. 67 har politiet pligt til efter anmeldelse eller af egen drift at iværksætte en efterforskning, når der er rimelig formodning for, at der er begået et strafbart forhold, og det er klart, at formålet med en sådan efterforskning vil være at søge konstateret, om der er anledning til at rejse sigtelser i anledning af, at strafansvar kan være opstået.

Hvis man gennemførte en regel som den, hr. Hagen Hagensen her foreslår, kunne det føre til uønskede resultater. Det er sådan, at enhver efterforskning, som jeg sagde, faktisk har til formål at søge konstateret, om personer bør sigtes for strafbare forhold, og hvis man giver oplysning om, at der foregår efterforskning, ligger der næsten uden videre deri, at der så også er givet en oplysning om, at sigtelser kan komme på tale. Derfor ville et forbud mod at omtale den helt generelle mulighed for, at sigtelser vil komme på tale, næsten indebære et forbud mod, at efterforskninger blev omtalt, og det er næppe noget, vi ønsker.

På den anden side vil jeg gerne give hr. Hagen Hagensen medhold i – og det ligger vel også i spørgsmålet, at det bl.a. er det, der er problemet – at offentlige myndigheder – og det gælder især myndigheder, der handler inden for strafferettens område – må være forsigtige og påpasselige med, hvad de udtaler sig om. Der må, især når det drejer sig om de tvangshåndhævende myndigheder, være tale om en forsigtig, nøjagtig afvejning af, hvad hensynet til offentligheden kræver –

altså hvad åbenheden kræver – og hvad hensynet til den privates interesser kræver. Det er klart, det undertiden kan være en vanskelig opgave at foretage den afvejning, men den bør foretages. Jeg tror, spørgeren selv engang har udtrykt det på den måde, at politiet gerne må være åbent over for offentligheden, men at politiet ligesom andre offentlige myndigheder ikke bør være åbenmundet, og det er en formulering, jeg kan tiltræde.

Hagen Hagensen (KF):

Jeg kan for så vidt sige tak til ministeren for den sidste del af svaret. Ministeren og jeg er altså enige om, at der skal være en åbenhed, men ikke en åbenmundethed, et udtryk, jeg har brugt før. Jeg synes, der er grund til at understrege dette i det svar, ministeren har givet mig, for der skal udvises en meget stor forsigtighed og påpasselighed fra de politifolk, der har med sager at gøre. Der har været nogle sager i den senere tid, hvor personer, der er sigtet, bogstavelig talt må anses i offentligheden for at være dømt omtrent fra første færd, uden at man overhovedet har konkretiseret sigtelsen mod dem, simpelt hen fordi man siger en masse om, at man nu er i gang med at undersøge dette eller hint. Dér må man passe på.

Men den første del af ministerens svar tilfredsstillende mig ikke helt; jeg synes, der må kunne gives regler, uden at det kommer i karambolage med den ytringsfrihed, der naturligt også tilkommer tjenestemænd og politifolk, der er beskæftiget med sager. Det må kunne undgås, at man faktisk kaster en skygge over en hel stand, som man nu har gjort det, dengang man rejste spørgsmålet om, hvorvidt der var korrupsion i kommunerne. Det må man ikke gøre på den måde; man må altså være påpasselig, og kan man ikke være det på anden måde, mener jeg trods alt, vi må finde frem til at få en ordning, der i nogen grad ligner den ordning, som vi har i retsplejeloven, nemlig at ingen må udtale sig om skyldforhold, så længe en sag ikke er pådømt eller bortfaldet. Der må kunne laves en eller anden regel, og jeg spørger, om ministeren vil være med til at overveje dette.

Justitsministeren (Ole Espersen):

Det er klart, at jeg gerne vil være med til at overveje det, men det, jeg ønskede at på-

[Justitsministeren]

pege i mine indledende bemærkninger, var, at jeg tror, det bliver meget vanskeligt. Jeg tror, at forholdene kan være så forskellige fra gang til gang, at en udfærdigelse af generelle regler her vil være yderst problematisk. Det er min opfattelse, at det først og fremmest drejer sig om at sørge for, at der hos politianklagemyndigheden såvel som hos andre offentlige myndigheder er den rigtige holdning til stede, og det betyder, at man virkelig foretager den afvejning, som jeg nævnte før, hvor hensynet til de private interesser naturligvis i høj grad også kommer ind. Specielle og generelle regler om dette her tror jeg det bliver svært at nå frem til.

Når vi taler om disse problemer og måske undertiden føler det generende, at der ikke er nogen regler, hvad spørgeren efterlyser, må vi ikke glemme, at det måske bl.a. skyldes, at behandlingen af en straffesag – og herunder måske også en sigtelse, som jo efter retsplejelovent rejstes også for at give en beskyttelse i forhold til den mistænkte – eller en udtalelse fra politiets side ofte slås gevaldigt op i medierne, nærmest – og dér er jeg enig med spørgeren – som om der var tale om, at den pågældende allerede var dømt skyldig, og det er selvfølgelig uheldigt. Derfor påhviler der både dagspressen, medierne og politiet en forpligtelse med hensyn til de private interesser.

Hagen Hagensen (KF):

I anledning af ministerens sidste udtalelse vil jeg gerne sige, at det ikke er rigtigt, når det har været nævnt i dagspressen i omtalen af det spørgsmål, jeg her har stillet, at det var mit ønske, at bagmandspolitiets chef skulle have mundkurv på. Han skal have lov til at udtale sig, ganske som andre har det, men netop under det ansvar, at han også ved, på hvilken måde pressen vil slå tingene op, og at han derfor er den første, der skal tage hensyn til, hvad han siger, altså fordi han ved, at der kan være noget sensationspræget i disse forhold. Det, jeg har sagt, gælder ikke ham alene; det gælder enhver, der har med forhold at gøre, hvor der er sigtelser, som endnu ikke er konkretiserede.

Knud Lind (FP):

Jeg vil gerne i den forbindelse spørge justitsministeren, om han har overvejet at lave

en anden ordning vedrørende udtalelser til pressen, f.eks. en fælles presseofficer – det kan enten være i den enkelte retskreds, på den enkelte politistation eller samlet – således at det ikke er den enkelte sagsbehandler eller f.eks. i bagmandspolitiet jurist, der udtaler sig, men at det går igennem en presseofficer.

Justitsministeren (Ole Espersen):

Der har været drøftelser for 2–3 år siden vedrørende spørgsmålet om, hvorvidt politiet burde have en anden ordning i forhold til offentligheden, herunder i forhold til pressen. Der var tanker i retning af, at man skulle begrænse de enkelte politifolks mulighed for at udtale sig, at det skulle gå via politimesteren eller i nogle tilfælde måske via en presseofficer, som man kan kalde det.

Disse tanker mødte ikke nogen stor genklang i dagspressen, og det skal man nok ikke være overrasket over. Men jeg tror også, at de strider lidt mod dansk mentalitet. Der er en god tradition i dette lille land for, at dagspressen og medierne i det hele taget – radio og fjernsyn – kan henvende sig til de direkte ansvarlige – det kan være en minister, det kan være en politimester, eller det kan være andre medlemmer af politikorpset – og få udtalelser fra den, der har med sagen at gøre. Det er der store fordele ved, og så længe en sådan ordning kan fungere rimeligt – og det synes jeg stort set den gør – tror jeg ikke, vi skal ændre den.

En presseofficer derimod kunne have en anden opgave, nemlig mere generelt at fortælle f.eks. om politiets problemer, ressource-mangel osv. Det kunne en presseofficer naturligvis godt bruges til, og det ved jeg at politiets organisationer også gerne vil have, men det er altså med henblik på en sådan generel opgave, ikke for at vedkommende skal være autoriseret og monopoliseret til at udtale sig i konkrete tilfælde. Det tror jeg ikke ville være nogen god ordning her i landet.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. 694

2) Til *justitsministeren* af:

Wilhelm (VS):

[Wilhelm]

»Har ministeren planer om at oprette en særlig politiafdeling for økonomisk kriminalitet, dvs. for sådanne økonomiske transaktioner i erhvervslivet, som omtales i Grellrapporten (bagmandsrapporten) fra 1973, og om at skabe lovgrundlag for en effektiv bekæmpelse af denne økonomiske kriminalitet?«

Skriftlig begrundelse

Jeg finder det helt i orden, at politiet om sider tager fat på korrupsionstendensen inden for den offentlige administration. Men det var ikke det, bagmandspolitiet blev oprettet for i 1974. Korrupsionsbekæmpelsen var i forvejen politiets opgave. Bagmandspolitiet skulle beskæftige sig med de særlig samfundsskadelige økonomiske transaktioner inden for det private erhvervsliv, som behandles i Grellrapporten.

Når afdelingen nu ser ud til at omdefinere sig selv til et kantinepoliti, er der derfor grund til at spørge, om justitsministeren vil oprette en afdeling for den økonomiske kriminalitet, som var den egentlige anledning, men som man ikke rigtig har fået fat på.

Imidlertid er det også nødvendigt at se på, hvorfor man ikke har fået fat. Boligspekulationen og erhvervsskandalerne har nået nye højder siden Grellrapporten, men bekæmpelsen har været svær at få øje på. Som bekendt forlod Hvervet Grell efter få år chefsposten med en bemærkning om, at »bagmandspolitiet er det rene hykleri«, da han følte, at han hverken kunne få mandskab eller lovgrundlag til en effektiv bekæmpelse.

Derfor er der grund til at spørge, om justitsministeren har tænkt sig at skabe et sådant lovgrundlag.

Justitsministeren (Ole Espersen):

Jeg har forstået spørgsmålet fra hr. Wilhelm således, at han er utilfreds med, at det netop er statsadvokaten for særlig økonomisk kriminalitet, der beskæftiger sig med den sag, der indebærer efterforskning vedrørende formodede bestikkelser. Det er jo en sag, der har givet anledning til megen presseomtale, og der har også været forskellige røster, der har været kritiske over for, at netop statsadvokaten for særlig økonomisk kriminalitet beskæftiger sig med sagen.

Jeg er uenig med spørgeren, hvis der i spørgsmålet ligger, at en sådan sag ikke bur-

de behandles af statsadvokaten. Der er ikke noget holdpunkt – hvis det er det, der ligger i spørgsmålet, og det er det vist – for at antage, at statsadvokaten for særlig økonomisk kriminalitet ikke skulle udnytte sine ressourcer på en rimelig måde.

Vi skal i den forbindelse nok huske, at han jo beskæftiger sig med mange komplicerede, langvarige sager om omfattende økonomisk kriminalitet. Det, at sagerne er komplicerede og langvarige, betyder ofte, at de ikke får nogen særlig dækning i medierne i meget lange perioder – måske ved begyndelsen af sagen, måske ved slutningen af den, men i meget lange perioder foretages der et arbejde hos statsadvokaten, som ikke nyder nogen dækning i medierne. Til gengæld er der altså visse sager, f.eks. den, der refereres til i spørgsmålet, som får en ganske overvældende dækning, og det kan give det indtryk, at det i høj grad er den slags sager, statsadvokaten beskæftiger sig med. Det er det ikke, men det er en sag af en karakter, som alligevel må siges at falde inden for statsadvokatens område. Det er i øvrigt ofte sådan, at sager, f.eks. fordi de har forgreninger rundt omkring i landet, startes hos statsadvokaten for særlig økonomisk kriminalitet, men fortsættes af de enkelte politimestre, når en vis del af efterforskningsarbejdet er afsluttet.

Jeg spørges også om, hvorvidt der ikke bør gives et bedre retsgrundlag for statsadvokaten for særlig økonomisk kriminalitet. Der til kan jeg sige, at det bør der måske nok, og det er baggrunden for, at jeg for et par måneder siden nedsatte et udvalg med den opgave bl.a. at komme med forslag til forbedrede regler om regnskabsføring, fordi mangelfuld regnskabsføring ofte gør det overordentlig svært for statsadvokaten at trænge ned i sagerne, og der er også andre dele af dets kommissorium, der er af interesse for den økonomiske kriminalitet.

Jeg er altså enig i, at der nok er grund til i hvert fald at undersøge, om et bedre lovgrundlag bør tilvejebringes, og det arbejde er som sagt i gang.

Wilhelm (VS):

Jeg vil gerne understrege, at jeg ikke er spor utilfreds med, at politiet begynder at kigge på korrupsions- og bestikkelsesskandaler, og der er jo noget, der tyder på, at ministerens partifæller kan beskæftige adskillige

[Wilhelm]

politifolk med den slags ting. Men det, jeg har påpeget, er, at bagmandspolitiet ikke blev nedsat til den opgave, og det, jeg har spurgt ministeren om, er, om han vil sørge for, at der bliver en afdeling for den økonomiske kriminalitet, som i sin tid gav anledning til bagmandspolitiets oprettelse, og som blev omtalt i den såkaldte Grellrapport fra bevandelsen af 70erne.

Der var dengang enighed i hele folketinget om, at man skulle have en afdeling til at beskæftige sig med det, men det er meget lidt, vi har set til det. Så begynder man at kigge på kantinerregnskaber, og man begynder at ville finde grænsen for, om korruptionen begynder ved leverpostej eller ved røget ål. Jeg synes, det er helt rimeligt, at man undersøger de grænser, men det er en ganske almindelig politiopgave, og det var det også, før bagmandspolitiet blev oprettet. Derimod kan vi sige, at den form for økonomisk kriminalitet, som Grellrapporten i sin tid drejede sig om, i hvert fald ikke er blevet mindre i de seneste år, men hvad har vi set? Vi har set, at kry-santemumsagen ganske enkelt er blevet opgivet, vi har set, at B & W-sagen ikke er blevet til noget, at kursplejesagen ikke er blevet til noget, at mandatsvigsagen ikke rigtig er blevet til noget, at Gredanasagen ikke er blevet til noget, at Hauschildt sidder på andet år, og at den eneste større sag var Glistrupsagen, der er ført til ende. Jeg synes, dette her tyder på, både at bagmandspolitiet har erkendt, at det ikke rigtig kan komme nogen vegne med den nuværende lovgivning, og at ministeren bliver nødt til at kigge på den lovgivning.

Det ligger også i baggrunden for spørgsmålet, at vi var utilfredse med §§ 300 a, b og c i den lovgivning, som flertallet i folketinget besluttede i 1975. Vi fandt, det var utilstrækkeligt, og vi stillede yderligere krav, og da vi ikke kunne få dem igennem, bebudede vi, at vi ville have erfaringsopsamling efter 3-4 år. Da jeg bad den daværende justitsminister om det efter 4 år, blev det afslået.

Vi må konkludere, at det ikke fungerer efter hensigten, og må derfor spørge, hvordan ministeren har tænkt sig at ændre den lovgivning.

Hagen Hagensen (KF):

Når jeg blander mig i dette spørgsmål, skyldes det, at det nok kan undre, at det er statsadvokaten for særlig økonomisk krimi-

nalitet, der undersøger sagerne vedrørende de forhold i kommunerne, som givetvis må undersøges. Ministeren brugte det udtryk, at det vel ofte er sådan, at sager starter hos statsadvokaten for de særlige økonomiske forhold for senere at gå over til de lokale politikredse. Det synes jeg der kan være grund til at understrege her, for det er vel det rimelige i en sådan sag, men så kommer mit spørgsmål til ministeren: var det så ikke rimeligt, at statsadvokaten undlod at sige noget, så længe der ikke kan siges noget om konkrete sigtelser, men overlod det til de lokale politikredse at fortsætte sagerne og komme med de udsagn, som nu skal komme frem?

Knud Lind (FP):

Jeg vil også gerne i denne forbindelse spørge justitsministeren, hvad der er årsagen til, at sagen for så vidt angår Bruun & Sørensen er startet netop hos bagmandspolitiet og ikke på det lokale sted.

Justitsministeren (Ole Espersen):

Hr. Wilhelm havde den helt generelle påstand, at bagmandspolitiet ikke fungerer efter hensigten, og illustrerede det bl.a. ved sin omtale af, at en bestemt sigtet person nu sidder sigtet og varetægtsfængslet på andet eller tredje år i en sag, hvor man, så vidt jeg er orienteret, mener at have opklaret 800-900 forskellige lovovertrædelser af ensartet karakter, men begået i forskellige tilfælde og over for forskellige personer formentlig. Der blev også nævnt andre tilfælde af sager, som bagmandspolitiet beskæftiger sig med. Jeg synes ikke, at de på nogen måde kan tages til indtægt for, at bagmandspolitiet ikke fungerer efter hensigten.

Der er ved at blive færdiggjort efterforskninger i sager af et så stort omfang, at jeg har søgt finansudvalget om bevilling til en ekstra afdeling i Københavns byret, idet blot placeringen af de sager, der nu er ved at være færdigefterforskede af bagmandspolitiet, simpelt hen vil tage et år, to eller tre år - jeg husker det ikke præcis. Det synes jeg er et udtryk for, at man bestemt ikke, som det blev påstået af spørgeren, kan sige, at bagmandspolitiet ikke fungerer efter hensigten.

Jeg er ikke klar over, om man kigger efter kantinerregnskaber; det lyder jo så morsomt at sige, men det er vist ikke det, der er tale

[Justitsministeren]

om i den sag, der vedrører bl.a. Helsingør. Der er tale om, at man undersøger forretningsmetoder hos et firma set i relation til firmaets kunder, undersøger forretningsmetoder hos et firma, der årligt indgår kontrakter med det offentlige på – hvis jeg ikke husker meget fejl – flere hundrede millioner kroner. Når det er tilfældet, er det vel ikke uden interesse at få konstateret, om disse forretningsmæssige metoder på den ene eller anden side indebærer overtrædelse af straffeloven. Så kan man diskutere, om det skal være af bagmandspolitiet eller af det lokale politi. Hvis man har en formodning om, at det er flere steder – måske adskillige steder – at der er foregået ting, som bør belyses nærmere, kan det være rimeligt, at starten foretages fra centralt hold og måske gennemføres dér, hvorefter man tager stilling til, om man skal køre videre lokalt. Det er baggrunden for, at statsadvokaten for særlig økonomisk kriminalitet i samarbejde med de regionale statsadvokater har besluttet, at dette var en rimelig start på sagen. Det har jeg som sagt ikke noget grundlag for at kritisere.

Jeg har allerede sagt, at der bliver kigget på lovgivningen. Det er statsadvokaten selv, der har ønsket dette med regnskabsførelsen dyrket, og det bliver dyrket. Jeg har ikke mødt ønsket om en generel bagmandspolitiparagraf, som vi drøftede i sin tid. Som jeg sagde før, er der store sager på vej i byretten, og det tyder på, at der er et grundlag, det er rimeligt at arbejde på.

Dermed tror jeg også, at jeg har svaret på hr. Knud Linds spørgsmål.

Hr. Hagen Hagensen spurgte, om det med den måde, hvorpå sagen er startet, ikke havde været rimeligt, om statsadvokaten for særlig økonomisk kriminalitet ventede med at udtale sig, indtil undersøgelserne var afsluttet fra centralt hold og var overgået til de lokale. Det er selvfølgelig svært at tage stilling til – så meget er jeg ikke inde i sagen – men jeg er helt sikker på, at en undersøgelse af den karakter med den interesse, Ålborgsagerne har haft, ikke kunne gennemføres ret mange dage, uden at der ville blive offentlighed omkring den. Jeg er ret sikker på, at man ikke kunne køre en sådan sag hemmeligt i flere måneder.

Wilhjelm (VS):

449 Ft

Jeg har ikke påstået og vil ikke påstå, at bagmandspolitiet ikke foretager sig noget, men det indtryk, jeg synes man får, er, at man lægger vægten over på arbejdsopgaver, som eksisterede for politiet, før bagmandspolitiet blev oprettet, mens det kniber gevaldigt med at få rørt ved de ting, som var udgangspunktet for bagmandspolitiets oprettelse, nemlig Grellrapportens påvisning af, at de skattemæssige og de erhvervslovgivningsmæssige forhold er blevet så komplicerede, at der var et helt nyt område for kriminalitet, der krævede en særlig indsigt. Det var disse områder, de særlig samfundsskadelige transaktioner, som bagmandspolitiet blev oprettet til at tage sig af. Jeg tror, at den forskydning af opgaverne over til mere traditionelle ting har at gøre med en dyb frustration over, at man ikke kan komme nogen vegne med de sager. Det er vanskeligt for mig at påvise, eftersom vi er blevet nægtet indsigt i de ting. Jeg bad i 1979 ministerens forgænger, om vi kunne få en rapport om, i hvilke tilfælde §§ 300 a, b og c overhovedet har hjulpet bagmandspolitiet, og hvilke sager der har været, hvor den foreslåede paragraf 300 d, som folketetinget ikke vedtog, ville have hjulpet, men hvor man nu havde måttet opgive sagen på grund af en sådan manglende bemyndigelse.

Da jeg i 1975 stillede det tilsvarende spørgsmål, fik vi en udmærket gennemgang på næsten 30 sider fra statsadvokat Grell, der var en hel lille håndbog i økonomisk kriminalitet, til orientering for folketetinget. Men da jeg spurgte om erfaringerne med fire års praksis med den lovgivning fra 1975, blev vi nægtet disse oplysninger.

Jeg vil derfor gerne til sidst spørge ministeren, om han vil give tilsagn om, at vi kan få en sådan grundig rapport svarende til 1975-rapporten om bagmandspolitiets erfaringer med §§ 300 a, 300 b og 300 c og mangelen på § 300 d.

Justitsministeren (Ole Espersen):

Jeg foretrækker i og for sig, at bagmandspolitiet arbejder med efterforskninger i stedet for at sidde og lave statistikker for at se, hvordan retsstillingen havde været, hvis man havde haft en anden paragraf end den, man har. Men er det oplysninger, der kan gives, uden at det kræver en urimelig arbejdsindsats, vil jeg da meget gerne medvirke til det.

[Justitsministeren]

Jeg vil dog med det samme sige, at jeg ikke har noget indtryk af nogen frustration hos bagmandspolitiet; vi ser jo jævnlig dets leder i fjernsynet, og han ser ikke spor frustreret ud. Han har heller ikke givet udtryk for nogen form for frustration over for mig, og som jeg sagde før, er der nu så mange sager på vej, at jeg har fået tilslutning i folketinget til en ny og ekstra afdeling i byretten til at behandle disse sager. På den baggrund synes jeg, det er svært at blive ved med at påstå, at der ikke skulle være noget ordentligt retsgrundlag til stede for bagmandspolitiets virke.

Det konkrete spørgsmål var, hvordan jeg ville stille mig til at få præsenteret de spørgsmål, VS kom med i 1979. Det vil jeg meget gerne se på, og kan der gives oplysninger, som ikke kræver en urimelig arbejdsindsats eller kræver, at man sidder og arbejder med nogle formodninger, hvis resultat måske ikke er så meget værd alligevel, vil jeg meget gerne se på det og give et svar til hr. Wilhjelm eller i retsudvalget.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. 682

3) Til *indenrigsministeren* af:

Hagen Hagensen (KF):

»Vil ministeren drage omsorg for, at det i kommunernes udbud af arbejder, hvor der stilles krav om ansættelse af langtidsledige, sikres, at allerede ansatte i virksomheden ikke afskediges?«

Skriftlig begrundelse

Det er fuldt forståeligt, at kommunerne søger at få langtidsledige beskæftiget ved udbud af kommunale arbejder, men dette må ikke føre med sig, at de, der er i arbejde, kommer ud i risiko for at miste deres job. Trygheden i arbejdet bør ikke udsættes for sådanne farer.

Indenrigsministeren (Henning Rasmussen):

Jeg er enig med spørgeren i begrundelsen for spørgsmålet, nemlig at de, der er i arbejde, ikke skal risikere at miste deres arbejde i tilfælde, hvor kommuner søger at få langtidsledige beskæftiget, når man udbyder kommunale arbejder blandt private virksomheder.

Der er ikke i indenrigsministeriets lovgivning hjemmel til at stille krav om, at allerede ansatte i virksomheden ikke afskediges. Men det er i arbejdsministeriets bekendtgørelse om arbejdstilbud til ledige fastsat, at arbejdsmarkedsnævnet kan fratage en arbejdsgiver retten til at ansætte langtidsledige med genoptræningsstøtte, hvis arbejdsgiveren ikke overholder reglerne i loven.

Det er i loven bestemt, at sådanne arbejdstilbud skal medføre en nettoudvidelse af antallet af ansatte hos vedkommende arbejdsgiver. Støtte kan ikke ydes ved ansættelse af langtidsledige, hvis der i direkte tilknytning hertil foretages afskedigelser af i forvejen ansatte medarbejdere i tilsvarende stillinger, eller ved ansættelse i en stilling, der er blevet ledig i forbindelse med en nylig foretaget afskedigelse af en medarbejder.

Den sikkerhed mod sådanne afskedigelser, som spørgeren efterlyser, skulle således være til stede.

Hagen Hagensen (KF):

Jeg siger tak til indenrigsministeren for svaret og skal føje til, at jeg har været en lille smule i tvivl om, hvorvidt det var denne minister, jeg skulle stille dette spørgsmål til, men da han er kommunernes minister, måtte jeg mene, det var rimeligt at stille det til ham.

Det er tilfredsstillende at få klaring på, at der ikke kan være tale om, at nogle udsættes for utryghed i deres arbejde i deres allerede værende ansættelse ved, at der nu skal tages langtidsledige i arbejde, et forhold, som man jo i øvrigt må hilse med tilfredshed.

Jeg har forstået, at der ikke i og for sig er nogen umiddelbar hjemmel, men at man følger et regelsæt, der sikrer, at forholdene er i orden.

Indenrigsministeren (Henning Rasmussen):

Ja, det er altså et regelsæt, som har hjemmel i arbejdsministerens lovgivning, så det skulle altså være sikret, om jeg så må sige, i alle ender og kanter.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. 717

4) Til *undervisningsministeren* af:

Tinning (VS):

[Tinning]

»Vil ministeren oplyse, hvornår undersøgelsen af den såkaldte berufsverbotsag fra Tønder forventes afsluttet?«

Skriftlig begrundelse

Sagen går tilbage til oktober 1981.

To vikarer gennem flere år i Tønder var af den ledende skoleinspektør indstillet til to af tre stillinger som fast vikar. De to var imidlertid kendt som medlemmer af DKP. Gennem skolekommissionens og senere byrådets behandling af ansættelsessagen blev de to forbigået til trods for den ledende skoleinspektørs indstilling og til trods for, at ingen med ét ord havde kritiseret deres hidtidige arbejde, samt uanset en meget kraftig støtte til de to fra lærere, elever og forældre.

Sagen blev rejst i folketingets spørgetid af bl.a. VS, og den fungerende undervisningsminister oplyste, at Sønderjyllands amtsråd var i færd med at foretage en undersøgelse af sagen på foranledning af en henvendelse fra folketingets ombudsmand. Det var den 28. oktober 1981. Siden er der ikke sket noget som helst, så vidt det er spørgeren bekendt.

Det er under alle omstændigheder af den største vigtighed for den samlede folkeskole, at der gøres op med ethvert forsøg på udøvelse af reelt berufsverbot.

Tøndersagen var ikke det første forsøg og heller ikke det sidste. På det seneste er der bl.a. dukket en sag op i Ebeltoft, som stinker mindst lige så kraftigt af magtfordrejning og politisk forfølgelse som Tøndersagen. I Ebeltoftsagen drejer det sig om mindst én erklæret SF'er, som er blevet nægtet ansættelse som børnehaveklasseleder, hvor der ikke er tvivl om, at den pågældende er blevet tilsidesat af politiske grunde.

Det er klart, at berufsverbot under alle omstændigheder er uacceptabelt, hvad enten det drejer sig om folkeskolen eller om andre områder. Det er derfor på høje tid, at i det mindste undersøgelsen af Tøndersagen bliver afsluttet.

Undervisningsministeren (Dorte Bønnedsen):

Jeg går ud fra, at det er spørgeren bekendt, at dette spørgsmål blev drøftet i spørgetiden i oktober måned sidste år. Det blev ved den lejlighed oplyst, at Sønderjyllands amtsråd havde fået en henvendelse fra folketingets ombudsmand, og at det i anledning af

denne henvendelse var i færd med at undersøge sagen.

Jeg kan yderligere oplyse, at også Danmarks Lærerforening på vegne af to ansøgere til de omtalte stillinger har påklaget sagen til amtsrådet.

Amtsrådets undersøgelse af sagen resulterede, hvis man skal referere det meget kort, i, at man ikke fandt holdepunkter for at anfægte byrådets afgørelse, og det blev meddelt ombudsmanden og Danmarks Lærerforening i marts måned 1982.

Derefter har Lærerforeningen med hjemmel i skolestyrelsesloven påklaget denne afgørelse til ministeriet den 18. marts, og ministeriet har, som det er normal praksis, omgående videresendt den til amtsrådet og bedt om en udtalelse, en udtalelse, der skulle være baseret på en udtalelse også fra Tønder byråd.

Ministeriet har for ganske få dage siden fået svar fra amtsrådet og vil på det grundlag, der nu foreligger, søge at behandle sagen. Denne sagsbehandling vil blive fremskyndet mest muligt, men jeg er nødt til at gøre opmærksom på, at det er en ganske omfattende sag, og at ministeriet derfor må have den fornødne tid til at sætte sig ind i den.

Tinning (VS):

Sagen drejer sig jo, som også undervisningsministeren kort var inde på, om en sag, der går helt tilbage til oktober 1981, da to vikarer, som af den ledende skoleinspektør var indstillet til to ud af tre stillinger, blev forbigået både af skolekommissionen og senere af byrådet. Det er en sag, som har en ubehagelig og uhyggelig stank af politisk magtfordrejning og politisk forfølgelse.

Nu kan jeg forstå på svaret, at man ikke i amtsrådet har fundet, at der var nogen indvendinger at gøre. Vi har ikke i uddannelsesudvalget set på disse ting, og jeg har heller ikke selv bedt om det, så det skal ikke forstås som en direkte kritik, men det kan sådan set ikke overraske, at man måske i denne sammenhæng ikke har fundet, at der var noget juridisk at hænge det op på.

Nu må vi så vente og se, hvad undervisningsministeriet når frem til, men jeg vil godt understrege, at for os drejer det her sig om, at selv om de juridiske spilleregler er overholdt, er det ikke desto mindre en sag, der meget klart osrer af, at der er en eller anden

[Tinning]

form for politisk forfølgelse i den, for sagen var jo netop, at de to, som blev forbigået, var velkendte medlemmer af DKP.

Når sagen er vigtig, er det selvfølgelig af principielle grunde. Det er vigtigt at få bekæmpet og undertrykt ethvert tilløb til noget, der ligner berufsverbot, både inden for folkeskolen og inden for andre områder. Det er ikke mindst vigtigt, fordi sagen fra Tønder ikke er den eneste, vi kender; der er for nylig dukket endnu én op i Ebeltoft. Det handler i den sag om en SF'er, men formanden for skolekommissionen er ikke det fjerneste i tvivl om, at også her er der tale om politisk forfølgelse.

Derfor vil jeg da godt stille et par supplerende spørgsmål.

For det første vil jeg godt om muligt have at vide, om der kan siges noget lidt mere præcist om, hvornår undervisningsministeriet er færdigt, og jeg vil også godt vide, om man overvejer ændringer af skolestyrelsesloven eller andet, som kan gøre det sværere at lave den slags ting.

Undervisningsministeren (Dorte Bennedsen):

Hr. Tinning spørger, præcis hvornår undersøgelsen er færdig. Det kan jeg ikke sige her i dag; jeg er vidende om, at sagen er meget omfattende, men jeg agter at bede embedsmændene i ministeriet om at fremskynde den mest muligt.

Når hr. Tinning derefter spørger, om jeg på baggrund af bl.a. erfaringer med Tøndersagen har tænkt mig at foretage ændringer af skolestyrelsesloven, må jeg sige, at det spørgsmål kan ikke besvares på indeværende tidspunkt, al den stund jeg ikke har Tøndersagen i bearbejdet form, og der er ikke taget stilling til den.

Jeg vil dog gerne understrege, at i disse sager som i andre er det jo da byrådsmedlemmernes ret og pligt at udøve et frit skøn, og det vil man formentlig sige at man også har gjort i denne sag. Men som sagt kan jeg ikke sige noget detaljeret om, hvorvidt der er begået fejl eller ikke i Tøndersagen. Det vil først ministeriets undersøgelser nærmere kunne vise.

Tinning (VS):

Først vil jeg godt sige, at det her er jo en sag, som er noget i retning af 7 måneder gammel. Derfor synes jeg ikke, det er til-

fredsstillende, når undervisningsministeren siger, at hun ikke kender sagen i detaljer. Det fremgår jo også meget tydeligt af bl.a. dagspressen, at der er andre sager af lignende karakter som den i Tønder. Der har for nylig været en i Ebeltoft, hvor skolekommissionens formand klart siger, at for ham er der ikke nogen tvivl om, at man her har lavet noget, der helt klart er en politisk betinget forbigåelse af en i øvrigt velkvalificeret ansøger. Så selv om undervisningsministeren måske ikke kender den 7 måneder gamle Tøndersag særlig godt, må det, synes vi i hvert fald, give anledning til, at man overvejer enten nogle ændringer i skolestyrelsesloven eller andre tiltag, som kan gøre det muligt at lægge bånd på de muligheder, der er for, at der sker klare politiske forbigåelser af i øvrigt velkvalificerede ansøgere. Det er altså ikke bare Tøndersagen, det er også Ebeltoftsagen, og det er mange andre. Derfor synes jeg, det er utilfredsstillende, hvis undervisningsministeren ikke så meget som vil give tilsagn om at kigge på eventuelle ændringer i skolestyrelsesloven.

Vi tror selvfølgelig ikke, at ændringerne af skolestyrelsesloven gør det i sig selv. Vi tror, at vi kun kan få fjernet tendenserne til berufsverbot, hvad enten det er inden for folkeskolen eller andre steder, ved bestandig at føre en offentlig debat om det og ved bestandig at protestere mod det og selvfølgelig også klage de steder, hvor der kan klages.

Derudover er jeg selvfølgelig tilfreds med at få at vide, at Tøndersagen vil blive fremmet, så den afsluttes så hurtigt som overhovedet muligt, og jeg vil da tillade mig at gå ud fra og i hvert fald anmode om, at når det engang måtte ske, vil folketingets uddannelsesudvalg blive orienteret, netop fordi det er en sag af så principiel betydning.

Sønderby (V):

Sidst sagen var her i folketinget, var undervisningsministeren ikke til stede, men den fungerende undervisningsminister, miljøminister Erik Holst, svarede, at skolestyrelsesloven havde fungeret fuldt tilfredsstillende, og at man ikke havde til hensigt at ændre den. Jeg vil da egentlig også gerne fastholde undervisningsministeren på, at skolestyrelsesloven har fungeret tilfredsstillende.

Så vil jeg gerne spørge undervisningsministeren, om ikke hun er bekendt med, at til-

[Sønderby]

synsrådet i Sønderjyllands amtskommune har udtalt sig om sagen og ikke har haft nogen kritiske bemærkninger. Derfor er det jo ikke helt rigtigt, når det bliver sagt fra hr. Tinning side, at der ikke er sket noget i denne sag, for tilsynsrådet har på foranledning af ombudsmanden set på sagen og ikke haft nogen bemærkninger.

Undervisningsministeren (Dorte Bennedsen):

Jeg vil gerne, når hr. Tinning siger »denne meget gamle sag«, sige: selvfølgelig kender jeg den sag, som hr. Tinning kender den, nemlig fra aviserne, men jeg finder ikke, det er rimeligt, at jeg skal tage stilling til en sag ud fra et avisreferat.

Sagen har kørt ved ombudsmandens initiativ, det har jeg afventet, og det synes jeg var rimeligt at gøre. Sagen er set med undervisningsministeriets øjne kommet på vores bord den 18. marts i år, hvorefter der omgående er taget fat på den, og som jeg beskrev det før, har vi her i sidste uge, tror jeg det var, fået papirerne fra Sønderjyllands amtsråd. Jeg mener altså, at denne sag er behandlet på en fuldt ud korrekt måde fra undervisningsministeriets side.

Hvad angår spørgsmålet fra hr. Sønderby, kan jeg da sige, at det, jeg gav udtryk for, for så vidt var, at jeg ikke indtil nu har haft nogen grund til at foretage ændringer af skolestyrelsesloven. Det, hr. Tinning spurgte mig om, var, om jeg med anledning i denne sag ville tage op til overvejelse at ændre loven, og det kan jeg ifølge sagens natur først svare på, når sagen er færdigbehandlet.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. 720

5) Til *undervisningsministeren* af:

Tinning (VS):

»Er det i overensstemmelse med regeringens politik, at der for kursusåret 1982-83 sker store nedskæringer på enkeltfagskurserne i folkeskolens afgangsprøver og HF?«

Skriftlig begrundelse

Undervisningsministeren har tidligere besvaret et lignende spørgsmål i spørgetiden den 10. marts 1982.

Dengang erklærede undervisningsministeren – noget overraskende – at hun ikke kendte til amtskommunernes nedskæringsplaner, til trods for at planerne allerede dengang havde været hyppigt omtalt i dagspressen.

Nu fremgår det imidlertid af bladet Danmarks Amtsråd, nr. 8 af 24. april 1982, at i hvert fald fem amter har vedtaget at nedskære kursusudbuddet for 1982-83 i forhold til 1981-82: i Århus amtskommune er nedskæringen på 25 pct., i Frederiksborg amtskommune er nedskæringen på 15 pct., i Københavns amtskommune er nedskæringen på 7 pct., i Storstrøms amtskommune er nedskæringen på ca. 20 pct., og i Ribe amtskommune er nedskæringen på ca. 3 pct.

Enkeltfagskurserne søges især af folk fra de såkaldte lavere socialgrupper. Der er flere kvinder end mænd på kurserne. Endelig søges kurserne også af en hel del arbejdsløse.

Søgningen til kurserne har oven i købet været stærkt stigende: i kursusåret 1979-80 var 66.838 elever tilknyttet undervisningen, i indøværende år er tallet 81.722.

De nedskæringer, som amterne har vedtaget, betyder naturligvis, at uddannelsesmulighederne forringes, ligesom de medfører en stigende arbejdsløshed. Det må være trist for en undervisningsminister, som er medlem af en regering, som både ønsker at nedbringe arbejdsløsheden og ser udbygningen af uddannelsesmulighederne som et vigtigt led i den arbejdsløshedsbekæmpende politik.

Undervisningsministeren må derfor i det mindste tage klar politisk stilling til amternes faktiske nedskæringer – eller endnu bedre: antyde, hvordan ministeren eventuelt vil sikre, at nedskæringerne ikke træder i kraft.

Undervisningsministeren (Dorte Bennedsen):

Spørgeren henviser i begrundelsen for sit spørgsmål til et svar, jeg gav her i folketinget den 10. marts i år om enkeltfagsundervisning, og jeg oplyste dengang, at ministeriet ikke havde modtaget tilbudsoversigterne for skoleåret 1982-83 fra de enkelte amtskommuner. Jeg henviste også til ministeriets vejledning om holdoprettelse, som blev udsendt i januar i år, og hvori det fastslås, at kommunerne skal fremsætte et reelt undervisningstilbud, og at der skal oprettes undervisning, når det fornødne antal kursister ønsker undervisning.

[Undervisningsministeren]

Amtskommunernes tilbudsoversigter er netop i disse dage begyndt at indgå til ministeriet, og ministeriet vil nu vurdere oversigterne, bl.a. under hensyn til den vejledning fra januar om holdoprettelse, som jeg lige omtalte.

Derimod skal amtskommunerne ikke indsende deres budgetter til ministeriet, og jeg kan derfor ikke kommentere de budgettal, der er nævnt i begrundelsen for spørgsmålet. Men jeg vil da godt bemærke, at en begrænsning af undervisningstimer i forhold til sidste sæson kan skyldes et ønske hos amtskommunen om en mere hensigtsmæssig tilrettelæggelse af undervisningen, uden at der dermed nødvendigvis bliver tale om en tilsvarende reduktion af bredden og variationen i undervisningstilbudet.

Tinning (VS):

Jeg er naturligvis klar over, at disse tilbudsoversigter først i disse dage er på vej til undervisningsministeriet. Når jeg har rejst et spørgsmål med stort set samme ordlyd som et tidligere, er det, fordi jeg synes, det er afgørende at få en klar politisk stillingtagen fra undervisningsministeren til de ting, der foregår, og det er jo ikke rigtigt, at det stadigvæk er svært at se, hvad de her ting reelt indeholder, og at vurdere, om undervisningstilbudet stadig er rimeligt.

Det, det drejer sig om, er jo netop – i tråd i øvrigt med den vejledning, som undervisningsministeriet selv har udsendt – at man i langt højere grad er gået over til kun at udbyde enkelte fag i nogle år, så udbyder man dem hvert år, og så udbyder man nogle andre fag hvert andet år, osv.

Vi ved, hvad det betyder: det betyder forringede vilkår for kursisterne, fordi det bliver sværere at få en samlet HF-eksamen eller folkeskoleafgangseksamen. Vi ved også, at det betyder, at det bliver sværere at nå frem til de kurser; det ligger i undervisningsministeriets egen vejledning, og der er ikke noget at sige til, at amterne har fulgt den. Det er en forringelse af kursisternes vilkår, som man har grebet med kyshånd.

Men når det samtidig er helt klart, at de nedskæringer, der har fundet sted, betyder fyringer af lærere – alene i Københavns amt ved vi positivt at der er 13 fuldtidsansatte lærere, som nu kan sige farvel og tak til det job, de havde – og at et begrænset udbud af

kurser selvfølgelig vil betyde, at der vil være færre, der får mulighed for at gå på dem – der bliver faktisk færre, som kan få disse eksamener – er det, vi spørger, om undervisningsministeren som vi finder, at det er politisk forkert, og eventuelt vil gøre noget ved det – det er måske at gå for vidt, men om hun i det mindste vil tage klar politisk stilling til de ting, der foregår. Jeg kan imidlertid forstå på undervisningsministeren, at vi stadig væk ikke kan få noget som helst svar, før tilbudsoversigterne er gennemgået, og så må vi jo vente en måneds tid endnu formentlig.

Undervisningsministeren (Dorte Bennedsen):

Hr. Tinning giver udtryk for, at han ikke finder, det er svært at se, at dette er overordentlig urimeligt. Jeg skal ikke vurdere, hvad hr. Tinning måtte finde svært eller ikke svært, men jeg kan i hvert fald sige, at i det job, jeg er sat til at varetage, finder jeg det ikke rimeligt at give til kende, at noget er meget urimeligt, på et grundlag, som ikke er tilstrækkeligt, og vi har altså endnu ikke fået disse oversigter ind. Jeg finder, at det i enhver henseende ville være ukorrekt at udtale sig om amternes planer for næste år på et tidspunkt, hvor man ikke har set dem, og hvad enten hr. Tinning kan lide det eller ej, kommer han til at affinde sig med det.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. 713

6) Til *udenrigsministeren* af:

Steen Folke (VS):

»Vil regeringen tage afstand fra Englands katastrofale eskalering af konflikten omkring Falklandsøerne/Malvinerne?«

Skriftlig begrundelse

Med bombardementerne på Falklandsøerne/Malvinerne og med sænkningen af den argentinske krydser – endda muligvis uden for den erklærede krigszone – har England taget skridt til en militær eskalation af konflikten, som kan vise sig at blive katastrofal.

Den danske regering har tidligere taget afstand fra Argentinas besættelse af øerne, angiveligt alene fordi der blev anvendt militær magt. Nu har England anvendt militær

[Steen Folke]

magt i en helt anden målestok, så vidt vides uden at det har ført til protester fra den danske regering.

I praksis har den danske regering stillet sig bag det engelske felttog i Sydatlanten. Danmark har støttet EFs sanktioner mod Argentina og er på et EF-udenrigsminister-møde blevet taget til indtægt for »fortsat solidaritet med England«. Såvel i det udenrigspolitiske nævn som i markedsudvalget har VS fra konflikten start advaret regeringen mod denne ensidige kurs. Vi nærer selvsagt ingen sympati for det halvfascistiske argentinske militærdiktatur. Men vi finder det overordentlig beklageligt, at den danske regering så entydigt har støttet den engelske imperialisme.

Den danske indflydelse på begivenhederne er under alle omstændigheder begrænset. Men opbakningen fra de allierede i EF og NATO er ikke ligegyldig for England. Det er på høje tid, at Danmark siger klart fra over for et fortsat engelsk militæventyr i Sydatlanten.

Steen Folke (VS):

Jeg mener, det er vigtigt, at den danske regering ændrer kurs i denne sag og tager afstand fra Englands eskalering af krigshandlingerne i Sydatlanten. I et svar af 6. maj 1982 på spørgsmål nr. 709, der drejer sig om den samme problemstilling, siger udenrigsministeren, at der påhviler begge parter et tungt ansvar for at undgå yderligere meningsløse tab af menneskeliv. Det er jeg fuldkommen enig i, og jeg ønsker ikke, at den danske regering skal svinge over og tage parti for den modsatte side i konflikten, Argentina, men jeg mener, at Danmark alligevel har et medansvar, fordi man så entydigt og ensidigt har støttet England, der har brugt denne støtte fra de EF- og NATO-allierede som baggrund for at foretage en militær eskalering af konflikten. Da det danske officielle synspunkt har været, at man tager afstand fra anvendelse af væbnet magt, af militær magt, synes jeg, det er på tide, at regeringen også siger klart fra over for Englands krigshandlinger i Sydatlanten.

Udenrigsministeren (Kjeld Olesen):

Jeg vil også gerne i mit svar henvise til det svar, jeg gav den 6. maj 1982 til hr. Dohr-

mann om samme sag. Jeg fremhævede dengang, at regeringen lige siden Argentinas invasion på Falklandsøerne klart har tilkendegivet, at det ikke kan accepteres, at politiske stridsspørgsmål løses ved militær magtanvendelse. Formålet med sikkerhedsrådets resolution 502 og EFs sanktioner har været at få Argentina til at trække sine tropper tilbage og at bane vejen for en politisk løsning. Hidtil er dette ikke lykkedes, og udviklingen var tydeligvis i sidste uge ved at løbe løbsk. På regeringens vegne advarede jeg klart imod denne udvikling, som ikke svarede til, hvad vi havde ønsket, da regeringen den 10. april 1982 tilsluttede sig EFs sanktionspolitik over for Argentina.

Det er mit indtryk, at denne holdning, som vi ikke stod alene med i EF-kredsen, har koncentreret overvejelserne omkring en forhandlingsløsning. Som jeg gav udtryk for i min udtalelse den 4. maj 1982, er det nu mere vigtigt end nogen sinde, at resolution 502, der kræver en argentinsk tilbagetrækning og en diplomatisk løsning, bliver gennemført. Regeringen støtter derfor også fuldt ud de bestræbelser, som FN's generalsekretær udfolder for at få fremkaldt en våbenhvile og iværksat forhandlinger mellem konflikten parter. Dette har vi bl.a. gjort i en fællesnordisk henvendelse til generalsekretæren den 6. maj 1982, hvor vi sluttede op om dette synspunkt.

Steen Folke (VS):

Jeg mener desværre, at regeringen i denne sag – og det er ikke den eneste – taler med to tunger. Det er udmærket, at regeringen går ind for mæglingsbestræbelser og alt muligt i den retning, men samtidig har regeringen jo støttet EFs sanktioner mod den ene part i konflikten, og så vidt jeg ved, har man fortsat givet støtte til disse sanktioner, også efter, at England er begyndt at anvende militær magt i et temmelig uoverskueligt, men i hvert fald stort omfang.

Tilsvarende har man fra begyndelsen udtrykt solidaritet med England i EF-kredsen. Er det ikke rigtigt, hr. udenrigsminister, at Danmark har været med til at udtrykke solidaritet med England i konflikten, og at denne solidaritet er blevet opretholdt og fortsat udtrykt i EF på et tidspunkt, hvor England har eskaleret – og eskaleret voldsomt – krigs-

[Steen Folke]

handlingerne i Sydatlanten? Hvad bliver der så tilbage af de smukke ord om forhandlingsløsning og om, at man tager afstand fra, at man forsøger at løse stridsspørgsmål ved militær magtanvendelse, hvis man reelt leverer politisk støtte til den ene part i konflikten, som bruger militær magt i stort omfang, og som i høj grad er ansvarlig for den eskalering af krigshandlingerne, som har fundet sted?

Udenrigsministeren (Kjeld Olesen):

Hvis ikke man vidste bedre, kunne man af hr. Steen Folkes sidste bemærkninger få det indtryk, at Storbritannien var draget sydpå med en eskadre af orlogsskibe og havde indledt en væbnet konflikt med Argentina. Jeg bliver nødt til at gøre hr. Steen Folke opmærksom på, at hele denne konflikt startede med en argentinsk militær invasion.

Når man fra EFs side viste solidaritet og kom med sin erklæring, var det en erklæring, der byggede på resolution 502 fra FNs sikkerhedsråd, som indeholder 3 hovedelementer. Det ene er en henvisning til præsidenten for sikkerhedsrådets statement, hvori han udtaler, at man skal undgå en militær optrapning, det andet er argentinsk tilbagetrækning, og det tredje er en diplomatisk løsning. Den danske regerings holdning bygger fuldt ud på resolution 502. Vi har udtrykt – og jeg vil gerne gentage det – vores beklagelse af, hvis der bliver tale om en militær konfrontation, og det er vores håb, at de bestræbelser, som FNs generalsekretær gør sig i disse dage, vil lykkes, så der bliver tale om en våbenhvile og om forhandlinger.

Steen Folke (VS):

Konflikten er jo ikke startet med den argentinske okkupation. Jeg vil gerne gøre det klart, at vi har ingen som helst sympati for den argentinske militærjunta – hvis nogen skulle være i tvivl – eller for okkupationen af Falklandøerne, men konflikten er jo startet langt tilbage; det er klart, at dette har rødder tilbage i kolonitiden, og det er et spørgsmål om hele den historie, der er gået forud, også.

Men bortset fra det er det et spørgsmål om, hvem der nu bidrager til at eskalere denne konflikt militært. Jeg synes, det er udmærket, at regeringen støtter resolution 502 i FN – fint, hvis man nøjedes med at gøre det –

men problemet er, at man taler med to tunger: samtidig med, at man støtter en forhandlingsløsning, udtaler man fortsat solidaritet med England, også efter, at det har eskaleret krigshandlingerne så meget, som tilfældet er, og man støtter opretholdelsen af handelssanktioner over for Argentina, også efter, at England har gjort alt dette. Det er det, der er det egentlige problem.

Hermed sluttede spørgsmålet, og spørgetiden var dermed til ende.

Skriftligt besvarede spørgsmål:

Tredje næstformand (Mette Madsen):

Fra de pågældende ministre er modtaget skriftlige besvarelser af spørgsmål stillet af følgende medlemmer af folketinget:

Maisted: spm. nr. 611

Grove: spm. nr. 640

Lennart Larson: spm. nr. 647

Rahbæk Møller: spm. nr. 651

Tinning: spm. nr. 657, 659, 678 og 699

Birthe Hansen: spm. nr. 663

Margrete Auken: spm. nr. 668 og 669

Mogens Voigt: spm. nr. 671

Knud Østergaard: spm. nr. 672

Maisted: spm. nr. 673–675

Askjær Jørgensen: spm. nr. 676, 688 og 689

Alice Faber: spm. nr. 677

Steen Folke: spm. nr. 680

Ellemann-Jensen: spm. nr. 681

Dræbye: spm. nr. 687

Steffensen: spm. nr. 692

Hove Sørensen: spm. nr. 695–697

Svend Heiselberg: spm. nr. 700

Dohrmann: spm. nr. 709

Spm. nr. 611

Til *energiministeren* (19/4 82) af:

Maisted (FP):

»Har energiministeriet tekniske oplysninger om en østrigsk opfindelse, der gør det muligt at anvende vand som brændstof til opvarmning af boliger?«

Begrundelse

Ifølge en artikel i Sjællands Tidende fredag den 16. april 1982 skulle en østrigsk op-

[Maisted]

findelse revolutionere vore opvarmningssystemer. Hvis det er rigtigt, vil det betyde, at naturgasprojektet omgående skal stoppes.

Besvarelse (23/4 82):

Energiministeren (Poul Nielson):

Spørgsmålet refererer til en artikel i Sjællands Tidende fredag den 16. april 1982, hvori omtales en henvendelse fra en østriger til Vestsjællands amts udviklingsråd. Udviklingsrådet har over for energiministeriet bekræftet, at man har fået en henvendelse, som drejede sig om erhvervsmuligheder ved etablering af en produktion af vandpumper med lille energiforbrug.

Der er imidlertid intet i henvendelsen, der drejer sig om vand som brændstof til opvarmning af boliger, og udviklingsrådet er uforstående over for den udlægning, henvendelsen har fået i Sjællands Tidende.

Spm. nr. 640

Til *ministeren for offentlige arbejder (21/4 82)* af:

Grove (KF):

»Agter ministeren at søge gennemført, at SAS på sine indenlandske, danske ruter gennemfører prisnedsættelser af samme omfang som dem, selskabet nu har bebudet skal gælde på udenlandske ruter fra i sommer?«

Begrundelse

SAS har meddelt, at man fra i sommer halverer en række af sine priser. Blandt andet skal det gælde flyvning på turistklasse i Skandinavien, og senere kommer ordningen også til at omfatte europæiske og interkontinentale ruter.

Hvad man derimod ikke nedsætter, er prisen på indenlandse, danske ruter, hvilket forekommer uforståeligt. SAS' danske kunder, der flyver indenlands, skal altså fortsat betale samme pris for en service, som selskabet ikke har talt om at ville øge.

At der ikke sker en prisnedsættelse i Danmark, kan kun skyldes, at SAS har et monopol og i kraft af dette kan fastsætte sine priser efter forgodtbefindende.

Besvarelse (6/5 82):

Ministeren for offentlige arbejder (J. K. Hansen):

Jeg kan oplyse, at det ikke indgår i SAS/Danair's planer for sommertrafikperioden 1982 at gennemføre yderligere nedsættelser af de priser for transport på de danske indenrigsruter, som er gældende med virkning fra 28. marts 1982, og som er godkendt af ministeriet for offentlige arbejder den 25. marts d.å.

I hr. Groves begrundelse for spørgsmålet henvises til prisnedsættelser, som SAS har til hensigt snarest at indføre på visse interskandinaviske og internationale ruter. Der skal herom oplyses, at der ikke er tale om generelle prisreduktioner, men derimod om indførelsen af en række specialpriser, der har til hensigt at stimulere efterspørgslen på de pågældende ruter i trafiksvage perioder. For at forhindre en deviation fra normalpristrafikken, som vil have en kraftig negativ effekt på SAS' økonomi, er de påtænkte specialpriser behæftet med en række begrænsninger af bl.a. reservationsmæssig og rejsetidsmæssig karakter. Eksempelvis er benyttelsen af billetterne begrænset til visse ruter på de enkelte destinationer.

Det påtænkte prissystem kan således sammenlignes med de såkaldte »grønne priser« på de danske indenrigsruter – et system, der har været i kraft i en årrække, og som p.t. indebærer en rabat på de gældende normalpriser på op mod 50 pct. – ved familiejser endog væsentligt højere rabattsatser.

Det skal sluttelig tilføjes, at det – på grund af de ekstremt korte flyveafstande i Danmark med de deraf følgende høje omkostninger pr. fløjen kilometer – ikke vil være muligt yderligere at reducere prisniveauet på de danske indenrigsruter.

På baggrund af ovenstående giver SAS' initiativ på Skandinavienruterne mig derfor ikke anledning til at foretage mig noget i relation til de danske indenrigspriser.

Spm. nr. 647

Til *statsministeren (22/4 82)* af:

Lennart Larson (V):

»Vil statsministeren sikre, at regeringen gennem lovgivning, administration og tilsynet med kommunerne fastholder den kommunalretlige grundsætning, at kommunale forsyningsvirksomheder skal hvile i sig selv, og at der ikke sker forrykning i byrdefordelingen eller princippet om skat-efter-evne?«

[Lennart Larson]

Begrundelse

Når spørgsmålet stilles til statsministeren, er det, fordi ovennævnte problemer vedrører flere ministerier, først og fremmest finansministeriet, indenrigsministeriet, energiministeriet og skatteministeriet.

Under energikrisen og den økonomiske krise er varmeudgiften blevet en stadig større belastning for den enkelte familie, og den hører udpræget til den udgiftsgruppe, der vender den tunge ende nedad. Dette er yderligere forstærket derigennem, at energiudgifterne og afgifterne på området ikke fuldt ud indregnes i det lønregulerende forbrugerpristal. I forbindelse med gennemførelsen af naturgas- og varmeplanlovgivningen i 1979 bekræftede den daværende regering, at den stadig ville følge den kommunalretlige grundsætning, hvorefter kommunale forsyningsvirksomheder skal hvile i sig selv og altså følge en takstpolitik, der er neutral i forhold til skatteudskrivningen. Folketingets ombudsmand har i øvrigt i en skrivelse af 20. oktober 1975 tilkendegivet, at han er enig i disse principper, og at han lægger denne opfattelse til grund for sin behandling af diverse sager.

Borgere, som bor i områder uden for de dele af landet, hvor der kan anvendes kraftvarme eller naturgas, kan ud fra de planer, som D.O.N.G. og energiministeren for tiden arbejder med, blive særlig hårdt ramt. De skal gennem skatter og afgifter bidrage til samfundshusholdningen, herunder også de statstilskud, som direkte eller indirekte skal tilflyde naturgasforbrugerne, og samtidig får de ingen del i den kollektive varmforsyning. Foruden at man derved bryder med princippet om, at kommunale (eller fælleskommunale) forsyningsvirksomheder skal hvile i sig selv, ødelægges også de principper, som gælder for byrdefordelingen såvel som det individuelle skat-efter-evne princip.

Besvarelse (10/5 82):

Statsministeren (Anker Jørgensen):

Da der findes mange og vidt forskellige former for kommunal forsyningsvirksomhed – nogle oprettet i henhold til lov, andre efter kommunalbestyrelsens beslutning – vil det næppe være hensigtsmæssigt at søge alle disse former indpasset i ét generelt regelsæt og efter én generel administrationsform.

Spm. nr. 651

Til *socialministeren* (22/4 82) af:

Rahbæk Møller (SF):

»Vil ministeren indskærpe over for de kommunale myndigheder, at pensionisters betaling for ophold på plejehjem skal reguleres efter den aktuelle indkomst, når begæring herom fremsættes?«

Begrundelse

Ifølge ministerens svar på spørgsmål nr. 543 kan pensionisterne til enhver tid få nedsat betalingen ved at give oplysning om indtægtsnedgang. Imidlertid er jeg bekendt med tilfælde, hvor nedsættelsen nægtes med henvisning til, at der er tale om uvæsentlige beløb. Da beløb i størrelsesordenen 25–50 kr. månedlig meget vel kan forekomme uvæsentlige for mennesker med normale arbejdsindkomster, men er ganske væsentlige for mennesker med indtægter på 400–500 kr. månedlig, må der være baggrund for at indskærpe, at nedsættelsen skal finde sted, når begæring herom fremsættes. Dette gælder så meget desto mere, som det for meget betalte beløb ikke tilbagebetales, når det korrekte beløb kan opgøres på grundlag af slutligningen.

Besvarelse (5/5 82):

Socialministeren (Bent Rold Andersen):

Som nævnt i svaret på spørgsmål 543 kan plejehjemsbeboere til enhver tid få nedsat betalingen ved at give oplysning om indtægtsnedgang til socialforvaltningen.

Dette gælder principielt uanset beløbets størrelse.

Problemerne vedrørende betaling for ophold på døgninstitutioner for voksne, herunder plejehjem, har været behandlet i et udvalg under socialstyrelsen. Endvidere behandles spørgsmålet om plejehjemsbetalingen af socialministeriets ældrekommission, der afgiver betænkning om ganske kort tid.

Når betænkningen foreligger, vil spørgsmålet om den fremtidige betalingsordning for ophold på plejehjem – herunder det problem, spørgeren peger på – blive taget op til overvejelse i socialministeriet med henblik på eventuelle lovgivningsinitiativer.

Spm. nr. 657

Til *socialministeren* (23/4 82) af:

Tinning (VS):

»Kan ministeren bekræfte, at en plan for udbygningen af den sociale og sundhedsmæssige virksomhed ikke kan tillægges nogen som helst gyldighed, medmindre planen er blevet godkendt af en kommunalbestyrelse?«

Begrundelse

I Åbenrå kommune har man udarbejdet en såkaldt udbygningsplan for 1982. Planen er imidlertid fremsendt direkte fra socialforvaltningen til amtet og socialstyrelsen. Kommunalbestyrelsen i Åbenrå har hverken behandlet eller taget stilling til denne plan.

I et cirkulære om ændringer i den sociale styrelseslov, herunder oprettelse af amtsankennævnen m.v. - af 10. september 1975 - hedder det imidlertid ganske klart, at man nu har »... lovfæstet en procedure, hvorefter det er pålagt kommunalbestyrelsen at udarbejde forslag til udbygningsplan for vedkommende kommunes sociale og sundhedsmæssige virksomhed, således at ansvaret ikke længere påhviler amtsrådet. Dette betyder blandt andet, at kommunerne i henhold til loven er forpligtet til at følge den i pjecen vedrørende orientering og vejledning om udbygningsplaner foreskrevne procedure, hvorefter *kommunalbestyrelsen skal tage stilling til planen.*«

Sagen er imidlertid ikke alene interessant i forhold til Åbenrå kommune. Der ligger faktisk en lille snes andre kommuner, der har anvendt en lignende fremgangsmåde i forbindelse med 1982-revisionen af udbygningsplanerne - blandt andet med henvisning til, at den omfattende socialrådgiverlock-out i 1981 betød, at arbejdet med revisionen af udbygningsplanerne blev forsinket.

Disse kommuner må have klar besked om, at en sådan revision af udbygningsplanen ikke kan tillægges nogen som helst gyldighed.

Besvarelse (5/5 82):

Socialministeren (Bent Rold Andersen):

I forbindelse med spørgsmålet henvises til forhold vedrørende Åbenrå kommune. I besvarelsen redegøres derfor særligt for disse forhold. Socialministeriet er imidlertid opmærksom på, at tilsvarende problemer har

gjort sig gældende for nogle andre kommuner. Man overvejer derfor for tiden mulighederne for bl. a. gennem styrket vejledning og evt. tilpasning af retningslinjer med henblik på 1984-89-planrunden at støtte planlægningsarbejdet i kommuner og amtskommuner.

I henhold til § 11 i lov om styrelse af sociale og visse sundhedsmæssige anliggender anmodede socialministeriet ved skrivelse af 22. december 1980 samtlige kommunalbestyrelser og amtsråd om at tage udbygningsplanerne op til den årlige revision, således at reviderede planer for 1982-87 kunne indsendes til socialstyrelsen snarest efter 1. oktober 1981 og inden den 1. november 1981.

Med denne indsendelsesfrist blev tilgode-set, at planarbejdet kunne indgå bl. a. i grundlaget for budgetbehandlingen, og at planen kunne endeligt behandles og vedtages af kommunalbestyrelsen henholdsvis amtsrådet samtidig med de (amts)kommunale budgetter i september 1981.

Disse retningslinjer er ikke overholdt for Åbenrå kommunes vedkommende, idet udbygningsplanen efter det oplyste er godkendt af socialudvalget i marts 1981 samt på ny i februar 1982 og af økonomiudvalget i april 1982, men ikke yderligere politisk behandlet.

Uanset at det ikke er vedtaget og indsendt i overensstemmelse med de gældende retningslinjer, er socialudvalgets planforslag 1982-87 indgået i socialstyrelsens igangværende konkrete plangennemgang, jfr. den sociale styrelseslovs § 11, stk. 4. I tilbagemeldingen til kommunen vil kommunalbestyrelsens manglende behandling af planen blive påtalt.

Det må i øvrigt lægges til grund, at den af kommunalbestyrelsen senest vedtagne plan er gældende, jfr. styrelseslovens §§ 4 og 5 og 12, indtil kommunalbestyrelsen vedtager en revideret plan. I særlige tilfælde kan det endvidere være en betingelse, at den vedtagne, reviderede plan skal kunne godkendes af socialministeren, jfr. styrelseslovens § 11, stk. 4.

I januar 1982 drøftedes den manglende planindsendelse mellem kommunens social- og sundhedsforvaltning og socialstyrelsen. Der var enighed om, at arbejdet i kommunen med udbygningsplanen for 1983-88, som socialministeriet ved skrivelse af 18. december 1981 havde anmodet samtlige kommunalbestyrelser og amtsråd om at iværksætte, måtte

[Socialministeren]

prioriteres meget højt med henblik på, at den nye kommunalbestyrelses behandling, vedtagelse og indsendelse heraf kunne ske i overensstemmelse med de gældende retningslinjer. Det måtte samtidig erkendes, at en opprioritering af arbejdet med 1983-88-planen kunne gå ud over en behandling af 1982-87-planen, som under alle omstændigheder ville blive efterfølgende i forhold til de gældende retningslinjer.

I denne afvejning indgik bl. a., at socialudvalgets planforslag fra marts 1981 var indgået i grundlaget for budgetarbejdet, at der ikke for perioden indtil 1987 var ændringer i prioriteringen ud over en nednormering af en børnehave, at kommunalbestyrelsen havde taget stilling til planens konkrete budgetmæssige konsekvenser ved behandlingen og vedtagelsen af kommunens budget og flerårsbudget i september 1981, at eventuelle ændringer til planforslag 1982-87 på dette tidspunkt mere hensigtsmæssigt kunne indgå i 1983-88-revisionen, og at socialudvalget vil prioritere udfærdigelsen af planen for 1983-88 højt.

Der henvises i øvrigt til socialministeriets besvarelse af spørgsmål 659.

Spm. nr. 659

Til *socialministeren* (23/4 82) af:

Tinning (VS):

»Vil ministeren tage skridt til at forhindre den vedtagne nedlæggelse af Persillegade børnehaven i Åbenrå kommune?«

Begrundelse

Flertallet i Åbenrå kommunalbestyrelse har uden videre besluttet at nedlægge børnehaven i Persillegade, til trods for at beslutningen er klart ulovlig, at der stadig er børn på ventelisterne i kommunen, og at arbejdsløsheden i kommunen naturligvis vil stige.

I den pågældende udbygningsplan for Åbenrå kommune - for 1981-86 - står der ikke noget som helst om, at børnehaven i Persillegade skal nedlægges. Tværtimod:

».... da man på nuværende tidspunkt ikke kan afvise, at majforliget 1980 kan være årsag til en mindre efterspørgsel af institutionspladser, har socialudvalget besluttet fore-

løbig ikke at etablere flere børnehaver i planperioden.

Til gengæld har socialudvalget søgt om en forlængelse af dispensation for anvendelse af småbørnehaven i Persillegade.«

Ikke desto mindre har flertallet vedtaget at opsigte driftsoverenskomsten mellem kommunen og de danske børneinstitutioner for så vidt angår institutionen Persillegade - og det endda i en situation, hvor der allerede står 34 børnehavebørn på venteliste. Hertil kommer de 22 børn, som i dag går i børnehaven i Persillegade, som der ikke er plads til andre steder.

At der er tale om en klart ulovlig beslutning fremgår med al ønskelig tydelighed af den sociale styrelseslovs § 4:

»Kommunalbestyrelsen træffer inden for rammerne af den fastsatte udbygningsplan, jfr. § 11, beslutning om opførelse eller ændring af bygninger eller andre anlæg til kommunale institutioner....«

På den baggrund må socialministeren gribe ind omgående.

Besvarelse (4/5 82):

Socialministeren (Bent Rold Andersen):

Ansvar for, at der i en kommune findes det nødvendige antal pladser i daginstitutioner for børn og unge, herunder socialpædagogiske fritidsforanstaltninger, påhviler ifølge bilstandslovens § 69 vedkommende kommunalbestyrelse.

Dette indebærer, at vedkommende kommunalbestyrelse på grundlag af en vurdering af de lokale forhold skal træffe afgørelse om oprettelse af nye daginstitutioner og nedlæggelse af eksisterende daginstitutioner.

Der er for centrale myndigheder ikke mulighed for at pålægge en kommunalbestyrelse at oprette institutioner eller at undlade en nedlæggelse. Derimod sker der fra centralt hold en vurdering gennem udbygningsplanerne af, om en kommunes dækning med bl. a. daginstitutionspladser afviger væsentligt fra det almindelige niveau. Såfremt dette er tilfældet, vil kommunalbestyrelserne kunne opfordres til at overveje ændringer i udbygningsplanerne, ligesom det kan bestemmes, at kommunalbestyrelsens udbygningsplaner efter førstkommande revision helt eller delvis skal godkendes af socialministeren.

[Socialministeren]

Specielt for så vidt angår Åbenrå kommune bemærkes, at kommunen også efter en nednormering af antallet af børnehavesteder i kommunen vil have en højere dækning med dagforanstaltninger for børn end almindeligt for i øvrigt tilsvarende kommuner. Det forventes derfor ikke, at dette forhold vil give socialministeriet anledning til særlige bemærkninger i forbindelse med tilbagemeldingen på Åbenrå kommunes udbygningsplan.

Der henvises i øvrigt til socialministeriets besvarelse af spørgsmål nr. 657.

Spm. nr. 663

Til *socialministeren* (23/4 82) af:

Birthe Hansen (SF):

»Kan ministeren oplyse, hvordan et typisk udsnit af kommunernes, herunder Rødby, praksis er omkring tilbagebetalingspligt med hensyn til hjælp, ydet i henhold til bistandslovens § 37 (jfr. § 26, stk. 1), modtaget efter arbejdsvægring?«

Begrundelse

Af ministerens svar af 1. april 1982 på spørgsmål nr. 492 fremgår, at en lovændring vil være nødvendig for at opnå en tidsmæssig begrænsning.

Besvarelse (4/5 82):

Socialministeren (Bent Rold Andersen):

Socialministeriet er ikke i besiddelse af materiale, der belyser kommunernes praksis med hensyn til at træffe beslutning om tilbagebetaling af hjælp efter bistandsloven, der er ydet til en person, der ubegrundet opgiver et arbejde eller nægter at påtage sig anvist arbejde.

For så vidt angår Rødby kommune, som fremhæves i spørgsmålet, har socialministeriet fået oplyst, at det sociale udvalg i denne kommune i en enkelt sag har truffet beslutning om tilbagebetaling af den hjælp, der blev ydet i de første 2 uger efter, at den pågældende afslog at påtage sig anvist arbejde. Beslutningen om tilbagebetaling blev truffet, efter at kommunen havde indhentet supplerende oplysninger hos såvel arbejdsgiveren som arbejdsformidlingen til brug for vurde-

ringen af, om vægringen var ubegrundet, jfr. bistandslovens § 26, stk. 1, nr. 1.

Da socialministeriet ikke har kompetence til at behandle enkeltager om udbetaling og tilbagebetaling af hjælp efter bistandsloven, skal man undlade at kommentere den pågældende sag, der ifølge det for ministeriet oplyste forventes indbragt for amsankenævnet.

På foranledning af spørgsmålet vil socialministeriet imidlertid anmode socialstyrelsen om at foretage en undersøgelse af kommunernes praksis i sager om tilbagebetaling efter bistandslovens § 26, stk. 1, nr. 1.

Spm. nr. 668

Til *ministeren for Grønland* (26/4 82) af:

Margrete Auken (SF):

»Vil ministeren sørge for, at den danske delegation stemmer for et ophør af kommerciel hvalfangst og ellers i alle afstemninger stemmer til fordel for dette ved det kommende årsmøde i IWC i juli?«

Begrundelse

Selv om den danske politik hidtil har været at stemme for et moratorium, som i praksis ville blive overholdt af hvalfangernationerne, synes der at have sneget sig et nyt element ind i den danske holdning. Den danske delegation undlod f. eks. at stemme for et forslag om et moratorium i Nordatlanten med den begrundelse, at forslaget var geografisk diskriminerende. Dette kan stort set siges om alle de forslag, der betyder mindre reduktioner end det totale moratorium. Endvidere har kontorchef Veit Koester i en artikel i *Ingeniøren* den 9. april udtalt, at Danmark har »nordiske politiske hensyn« at tage over for Island, Norge osv.

Man kan derfor befrygte, at Danmark vil undlade at støtte fredningsforslag, der vil begrænse eller stoppe disse landes hvalfangst, og igen støtte hvalfangstnationer i det nordiske samarbejdes hellige navn.

Besvarelse (10/5 82):

Ministeren for Grønland (Tove Lindbo Larsen):

Med hensyn til det globale moratorium vil den danske holdning fortsat være at foretrække et moratorium for kommerciel hval-

[Ministeren for Grønland]

fangst fremfor Hvalfangstkommissionens nuværende system og samtidig at foretrække det nuværende system fremfor uregulerede tilstande. Med uregulerede tilstande tænkes på den situation, at hvalfangstlandene enten udtræder af Hvalfangstkommissionen (IWC) eller indgiver protest imod en vedtagelse om et moratorium, for derefter at drive fangst efter regler, som de selv frit fortsætter med den eventuelle konsekvens, at fangsttrykket bliver større end tidligere.

Der er nu så mange nye medlemmer af Hvalfangstkommissionen, at der formentlig vil være stemmer nok til at vedtage et moratorium med det nødvendige ¾'s flertal. Samtidig synes hvalfangstlandenes holdning skærpet, jfr. at 5 lande indgav protest mod vedtagelsen sidste år om forbud mod ikke-eksploderende harpuner ved kommerciel fangst af vågehvaler.

På denne baggrund må det forventes, at beslutning om den danske stemmeafgivning i overensstemmelse med ovenstående grundholdning først træffes på IWCs møde til sommer, efter at den danske delegation har haft lejlighed til med andre delegationer at drøfte de sandsynlige følger af en vedtagelse af et moratorium. I den forbindelse vil man fra dansk side lægge vægt på, at der sideløbende med IWCs møde ligesom sidste år etableres et tæt samarbejde mellem de fredningsvenlige lande.

For så vidt angår forslag om selektive moratorier bemærkes, at medens et globalt moratorium vil ramme alle kommercielle hvalfangstlande samtidigt, vil selektive moratorier i praksis kun ramme enkelte lande. Desuden kan selektive moratorier omfatte bestande, som der er mindre grund til at totalfredende end andre bestande. Selektive moratorier bør derfor bedømmes konkret og med udgangspunkt i udtalelser fra videnskabelig side.

Spm. nr. 669

Til *ministeren for Grønland* (26/4 82) af:

Margrete Auken (SF):

»Vil ministeren sørge for, at IWCs dagsorden for årsmødet i juli tilstilles miljøudvalget, så snart denne modtages i ministeriet?«

Besvarelse (10/5 82):

Ministeren for Grønland (Tove Lindbo Larsen):

Dagsorden skal i henhold til IWCs procedurer udsendes fra sekretariatet senest 60 dage før mødets begyndelse. Dagsordenen forventes således modtaget i ministeriet i slutningen af maj og vil derpå snarest blive fremsendt til miljøudvalget.

Spm. nr. 671

Til *ministeren for skatter og afgifter* (27/4 82) af:

Mogens Voigt (FP):

»Hvorfor vil ministeren ikke besvare indholdet af mit tidligere spørgsmål af 15. april om, i hvilke EF-lande unge på 10 til 16 år betaler moms, når de dyrker motorsport?«

Begrundelse

Jeg skal henvise til ministerens svar af 23. april 1982 på mit spørgsmål af 15. april om samme emne.

Jeg skal til ministerens orientering meddele, at enten må ministeriet besvare de spørgsmål, der bliver stillet, eller også må det meddeles spørgeren, at der ikke kan gives besvarelse.

Det er en helt urimelig behandling over for et medlem af folketinget blot at meddele, at man ikke er i besiddelse af oplysninger, der kan belyse et stillet spørgsmål. Jeg må derfor, som anført i spørgsmålet, anmode om at få et svar.

Og hvis ministeriet ikke bryder sig om at skrive eller ringe til kolleger i EF-landene for at få oplysninger, så skal man naturligvis blot meddele mig det.

Så må jeg selv påtage mig opgaven, selv om det naturligvis er væsentligt mere besværligt.

Besvarelse (4/5 82):

Ministeren for skatter og afgifter (Lykketoft):

Som nævnt i besvarelsen af spørgsmål 594 har jeg ikke oplysninger om, i hvilke EF-lande de almindelige regler om afgiftspligt fraviges for motorløb. Som ligeledes nævnt i besvarelsen er sportsarrangementer efter EFs 6. momsdirektiv principielt omfattet af afgiftspligten, idet dog fritagelser, der var gældende indtil direktivets ikrafttræden, fortsat kan

[Ministeren for skatter og afgifter]

opretholdes. Motorløb var omfattet af afgiftspligten her i landet ved direktivets ikrafttræden. Oplysninger om, i hvilke EF-lande unge mennesker på 10-16 år skal betale moms, når de dyrker motorsport, er derfor uden reel betydning i relation til spørgsmålet om afgiftspligten for sådanne motorløb her i landet eller for afgørelsen af den i min besvarelse af spørgsmål 593 omtalte sag.

Jeg skal imidlertid gerne indhente disse oplysninger gennem udenrigsministeriet og derefter videregive dem til spørgeren.

Spm. nr. 672

Til *justitsministeren* (27/4 82) af:

Knud Østergaard (KF):

»Hvornår agter ministeren at sikre, at der i Herning – specielt i weekends – skabes en politistyrke af en sådan størrelse, at der bliver mulighed for lejlighedsvis patruljering i Herning?«

Begrundelse

På Smallegade i Herning er rudeknusninger et problem for de handlende. En isenkræmmer i gaden har fået knust sit butiksvindue flere gange – og hver gang natten til søndage. Det er anmeldt til politiet hver gang, men den pågældende har hver gang fået den besked, at der kun er én betjent på vagt, og at han derfor ikke kan forlade stationen. Sagen har medført en stor lokal debat, bl.a. har der været flere artikler om emnet i Herning Folkeblad.

Det forekommer urimeligt, at politistyrken det pågældende sted er så lille, at det går ud over retssikkerheden. Der må derfor tages initiativ til at sikre, at bemandingsforholdene bliver væsentligt bedre.

Besvarelse (6/5 82):

Justitsministeren (Ole Espersen):

Det kan oplyses, at justitsministeriet i samarbejde med rigspolitichefen løbende følger udviklingen i politiets arbejdsopgaver både på landsplan og i den enkelte politikreds, således at der herigennem kan sikres såvel en ligelig fordeling som en optimal udnyttelse af de forhåndenværende ressourcer.

Normativet for ordenspolitiet i Herning politikreds er fastsat til 59 mand. Hertil kommer 2 mand i Herning ud over normativet til

styrkelse af udryknings- og patruljeringstjeneste i hele politikredsen. Normativet for kriminalpolitiet er 19 mand.

Politimesteren i Herning har over for justitsministeriet oplyst, at der patruljeres i kredsen på alle tider af døgnet såvel på hverdage som i weekends, men at der naturligvis opstår situationer, hvor flere samtidige anmodninger om bistand kan nødvendiggøre en prioritering af politiindsatsen.

Justitsministeriet kan henholde sig til det af politimesteren oplyste.

Dersom der over for justitsministeriet rejses klage over tjenestetilrettelæggelsen i politikredsen eller kredsens personalenormering, vil justitsministeriet være indstillet på at tage en sådan klage under behandling på normal måde.

Spm. nr. 673

Til *energiministeren* (27/4 82) af:

Maisted (FP):

»Ministeren bedes oplyse, om der er udarbejdet beredskabsplaner, hvis det værst tænkelige uheld opstår i forbindelse med indførelsen af brugen af naturgas i København eller andre byområder.«

Besvarelse (4/5 82):

Energiministeren (Poul Nielson):

Statens brandinspektion finder ikke, at indførelsen af naturgas i sig selv medfører behov for opstilling af generelle beredskabsplaner. Anvendelsen af naturgas medfører på ingen måde større risici end den hidtidige anvendelse af bygas og LPG (flaskegas), hvor der ikke er eller har været behov for beredskabsplaner.

Alene ved større naturgasanlæg såsom måler- og regulatorstationer, som alle vil være placeret uden for byområder, og i forbindelse med større industriel anvendelse af naturgas vil det være nødvendigt at udarbejde lokale beredskabsplaner. Heri vil indgå elementer såsom detaljerede arbejdsinstrukser og tilkaldeplaner for gasselskabernes personale og uddannelse af såvel gasselskabernes som brandvæsenernes personale i at nedlukke naturgasanlæggene omkring et evt. ulykkessted og bekæmpe brande heri. Endvidere vil der efter den stedlige brandmyndigheds skøn blive udarbejdet mødeplaner, hvori på

[Energiministeren]

forhånd er fastlagt, hvilket og hvor meget mandskab og brandmateriel m.v. der skal alarmeres i tilfælde af melding om brand eller udslip.

Uddannelse af personel til bekæmpelse af brande i naturgasanlæg skal foregå på et øvelsesanlæg i nærheden af Vojens. Dette anlæg vil være etableret tilstrækkeligt betids til, at fornødent personel vil være til rådighed ved naturgassens indførelse her i landet.

Om risikoen for og forebyggelsen af uheld ved indførelse af naturgas kan jeg i øvrigt henvise til, at spørgsmålet allerede har været indgående behandlet forud for folketingets vedtagelse af naturgasprojektet i 1979, jfr. min forgængers besvarelse af det energipolitiske udvalgs spørgsmål 22, 55 og 56 i forbindelse med forslag til anlægslov for naturgasforsyning (L 205). Jeg kan endvidere henvise til min besvarelse af det af det energipolitiske udvalg 6. februar 1980 stillede spørgsmål nr. 39 (Alm. del – bil. 80).

De i ovennævnte spørgsmål anførte forhold og senere indhøstede erfaringer fra udlandet er løbende blevet inddraget under projekteringsarbejdet med henblik på at minimere uheldsrisikoen.

Spm. nr. 674

Til *miljøministeren* (27/4 82) af:

Maisted (FP):

»Ministeren bedes oplyse, hvor det hensigtsmæssige ligger i at kræve en ridehal nedrevet, når den ville være lovligt opført, såfremt den kun blev brugt til maskinhal.«

Begrundelse

Frese's ridehal ved Slagelse er krævet nedrevet, fordi den er til glæde for mange mennesker, men ikke følger reglementet fra naturfredningsmyndighederne.

Til gengæld ville den have været uden for fredningsmyndighedernes regelsæt, hvis den blev brugt til maskinhal for landbrugsejendommen, men uden at være til nytte og glæde for en række mennesker.

Bureaukraterne vandt både i Holte-Midtpunkt-sagen og i Slagelse, men med de stik modsatte konsekvenser for byggeriet.

Til gengæld fik man sat en borger til vægs, der var af den opfattelse, at der var grænser for vanvittigt regereri hertilands.

Besvarelse (6/5 82):

Miljøministeren (Erik Holst):

Jeg har forelagt spørgsmålet for fredningsstyrelsen, som har oplyst følgende, hvortil jeg kan henholde mig:

»Ifølge naturfredningslovens § 47, stk. 1, må der ikke uden fredningsnævnets tilladelse opføres bygninger inden for en skovbyggelinie på 300 m. Bestemmelsen gælder ifølge § 47, stk. 2, nr. 3, ikke bygninger, der er erhvervsøkonomisk nødvendige for landbrugs-, skovbrugs- og fiskerierhvervet, og som ikke anvendes til beboelse.

Om en bygning er erhvervsøkonomisk nødvendig for landbrugserhvervet, afgøres ud fra en rent konkret vurdering af den bestemte landbrugsejendom, på hvilken bygningen ønskes opført.

I denne konkrete sag kan jeg herom henvise til østre landsrets dom af 22. april 1982, hvoraf udskrift vedlægges. (Ikke optrykt her).

Det fremgår af denne, at bygningen *som ridehal* er ulovligt opført inden for naturfredningslovens skovbyggelinie. En ridehal er ikke omfattet af undtagelsesbestemmelsen i naturfredningslovens § 47, stk. 2, nr. 3, idet en sådan bygning ikke er erhvervsøkonomisk nødvendig for driften af en landbrugsejendom.

Det fremgår endvidere, at bygningen *som maskinhal* også ville være ulovligt opført inden for skovbyggelinien. En maskinhal kan være omfattet af undtagelsesbestemmelsen, hvis den er erhvervsøkonomisk nødvendig for driften af den pågældende landbrugsejendom. I den konkrete sag har østre landsret udtalt, at byggeriet, selv om det i et vist omfang må antages anvendt til landbrugsmæssig virksomhed, efter sit omfang sammenholdt med arealet, der hører til den pågældende ejendom, ikke findes erhvervsøkonomisk nødvendigt for landbrugserhvervet.

Spørgsmålet har den forudsætning, at bygningen ville være lovligt opført, såfremt den kun skulle anvendes som maskinhal. Som det fremgår af foranstående, er denne forudsætning ikke korrekt.«

Spm. nr. 675

Til *finansministeren* (27/4 82) af:

Maisted (FP):

[Maisted]

»Ministeren bedes oplyse, hvad møde- og kursusaktiviteterne i den offentlige sektor beløber sig til på årsbasis.«

Begrundelse

Da værditilvæksten i den offentlige sektor sættes lig med udgiften til lønninger, vil det være nyttigt at vide, hvor store udgifterne er til møde- og kursusaktiviteter, der nedbringer værditilvæksten.

Besvarelse (3/5 82):

Finansministeren (Heinesen):

Uanset hvorledes møde- og kursusaktiviteter afgrænses, vil der indgå en række forskellige deludgifter ved en sådan opgørelse. Det drejer sig f.eks. om udgiften til befordring samt time- og dagpenge. Disse udgifter registreres inden for staten ud fra et arts-kriterium og kan ikke udskilles fra de øvrige udgifter på pågældende standardkonto.

For områder tilsluttet statens centrale regnskab (SCR) er der for 1980 indhentet oplysninger om udgifterne til eksterne kurser inden for staten (ekskl. forvaltningshøjskolen). I disse beløb er indeholdt kursusudgift og opholdsafgift, men ikke lønudgifter i kursus-tiden. Nedenfor er anført en oversigt over disse statsudgifter.

Inden for det kommunale område har det ikke været muligt at angive oplysninger om udgiften til møde- og kursusaktiviteter.

Oversigt over bogførte udgifter til betaling for afholdelse/deltagelse i eksterne kurser i finansåret 1980.

Ministerområder tilsluttet SCR	Udgifter iflg. udtræk fra SCR	kr.
§ 2.08 Den kongelige grønlandske Handel	502.489
§ 11 Landbrugsministeriet	746.016
§ 12 Fiskeriministeriet	91.831
§ 13 Indenrigsministeriet	1.706.938
§ 14 Boligministeriet	248.413
§ 17 Industriministeriet	1.774.254
§ 23 Finansministeriet	707.489
§ 25 Økonomiministeriet	205.589
§ 27 Miljøministeriet	1.389.252
§ 28 Arbejdsministeriet	2.965.417

451 Ft

§ 29 Energiministeriet	723.671
I alt	11.061.359

Spm. nr. 676

Til forsvarsministeren (27/4 82) af:

Askjær Jørgensen (FP):

»Hvilken kommentar har ministeren til lederen i bladet Optikerens nr. 4, 1982, hvor man skriver om mangel på en blot nogenlunde anstændig forretningsmoral, når hærens materielkommando gør sine indkøb?«

Begrundelse

Som erhvervspolitisk ordfører er spørgeren meget interesseret i at få belyst, hvorvidt det virkelig skulle være tilfældet, at hærens materielkommando behandler erhvervslivet så dårligt, som optikerformanden skriver i lederen i optikernes blad.

Besvarelse (4/5 82):

Forsvarsministeren (Søgaard):

En detaljeret redegørelse i den pågældende sag er nu fremkommet, og på grundlag heraf kan det oplyses, at Danmarks Optikerforening gennem 1981 har stillet alvorlige spørgsmålstegn ved den faglige viden på optikerområdet hos medlemmerne af Dansk Urmager og Optiker Centralforening, der siden 1979 har været leverandør af brilleglas til forsvaret.

Som følge af denne kritik iværksatte hærens materielkommando i slutningen af 1981 en nærmere undersøgelse for at få godtgjort, om der var lægelige og tekniske grunde, der talte for en opsigelse af den eksisterende aftale om levering af brilleglas fra medlemmer af Dansk Urmager og Optiker Centralforening.

For ikke pludselig at stå uden leverandør af brilleglas foretog hærens materielkommando samtidig med iværksættelsen af undersøgelsen af den rejste kritik en indhentning af tilbud om fremtidige leverancer af brilleglas hos såvel Danmarks Optikerforening som hos Dansk Urmager og Optiker Centralforening.

Kritikken af forsvarets leverandører af brilleglas, der alle er medlemmer af Dansk Urmager og Optiker Centralforening, har ikke kunnet bekræftes, og hærens materiel-

[Forsvarsministeren]

kommando valgte derfor at opretholde den eksisterende aftale om leverance af brilleglas i stedet for at indgå en ny aftale på grundlag af de fra de nævnte foreninger indkomne 2 tilbud, så meget mere som de 2 nye tilbud var mindre fordelagtige for forsvarret end den eksisterende aftale med Dansk Urmager og Optiker Centralforening.

Der er fra forsvarrets side ikke sket nogen kompromittering af fortrolige oplysninger under sagens behandling, og jeg har ikke kunnet finde grundlag for den kritik af hærens materielkommando, der er givet udtryk for i bladet Optikeren. Sagen er gennemført i overensstemmelse med forsvarrets bestemmelser for indkøb, der bl.a. har til formål at sikre en ensartet og fair behandling af forsvarrets leverandører.

Spm. nr. 677

Til *socialministeren* (27/4 82) af:

Alice Faber (SF):

»Vil ministeren tage initiativ til, at praksis i forbindelse med tildelingen af invalidepension på psykisk/social indikation ændres, så folk ikke får afslag med begrundelse om, at der ligger en fast praksis for, at man ikke accepterer invalidepension til mennesker under 45 år, såfremt der ikke er legemlige problemer?«

Begrundelse

Der vedlægges kopi af brev af 25. marts 1982 fra Svend Åge Jensen, Nordskovvej 32, 5750 Ringe, og brev til Svend Åge Jensen fra Odense magistrats 3. afdeling ved socialdirektør Toftgård Jensen.

Mennesker med psykiske lidelser, som gør dem ude af stand til at forsørge sig selv ved tilknytning til arbejdsmarkedet, afvises ved ansøgningen om invalidepension med begrundelse om, at de er for unge. Dette sker til trods for adskillige års forsøg på behandling og kommunens stærke anbefaling.

Ifølge medfølgende brev fra socialdirektøren i Odense henvises til, at praksis hviler på en erfaring om, at situationen kan blive bedre senere. Jeg finder en sådan afvisning urimelig, især når invalidepensionslovgivningens kap. 6 opererer med paragraffer om, at invalidepensionstildelingen kan tages op, såfremt der sker en bedring i den pågælden-

de invalidepensionists helbredstilstand, som gør ham i stand til at genoptage arbejdet.

Afslagene forekommer endnu mere urimelige over for psykisk handicappede, da man ved fra praksis, at »renteneurose«-effekten ofte gør de pågældende invalidepensionsansøgere endnu mere psykisk svækkede.

Spørgsmålet er, om ikke socialministeren finder, at praksis bør ændres, bl.a. ud fra den forværrede situation på arbejdsmarkedet, som ikke giver store muligheder for beskæftigelse af specielt psykisk syge.

Besvarelse (6/5 82):

Socialministeren (Bent Rold Andersen):

Efter invalidepensionslovens § 3 er tilkendelse af invalidepension betinget af, at erhvervsevnen på grund af fysisk eller psykisk invaliditet varigt er nedsat med mindst 50 pct.

Efter loven kan invalidepension således tilkendes alene på grund af psykiske lidelser uanset den pågældende persons alder.

Ved administrationen af lovgivning danner der sig praktiske og hensigtsmæssige arbejdsregler, som er baseret på erfaring. Dette forekommer også på det helbredsmæssige område inden for pensionsområdet.

Sådanne arbejdsregler har imidlertid kun den funktion at angive, hvad der efter erfaringerne er det almindelige. Hvis en sygdom f.eks. typisk antager permanent karakter efter at have bestået i et vist antal år, så tager man ved vurderingen udgangspunkt heri. Men kun på den måde, at man – hvis den permanente tilstand, som er en betingelse efter loven, synes at være indtrådt tidligere end sædvanligt – søger ekstra bekræftelse herpå, før tilkendelse finder sted. Og omvendt, at en tilstand, der bekræfter hovedreglen, ikke behøver lige så megen dokumentation. Arbejdsreglen som sådan har altså ingen selvstændig beviskraft og kan ikke anvendes som begrundelse.

At dette heller ikke er tilfældet, kan udledes af opgørelserne fra pensionsstatistikken, hvoraf fremgår, at op imod 2.000 ansøgere under 40 år hvert år tilkendes invalidepension på grund af psykiske lidelser.

På baggrund af foranstående, som efter sagens natur ikke kan være udtømmende, vil jeg sluttelig bemærke, at jeg ikke har mulig-

[Socialministeren]

hed for og heller ikke til hensigt at gå ind i enkeltsager.

Spm. nr. 678

Til *socialministeren* (27/4 82) af:

Tinning (VS):

»Vil ministeren gøre det klart for Århus kommune, at en kommune ikke kan hindre selvejende institutioner, som kommunen har driftsoverenskomst med, i at forsikre sig mod tab ved dagpengeudbetaling ved at betale bidrag til dagpengefonden?«

Begrundelse

Det fremgår af et tidligere svar til socialudvalget (almindelig del, bilag 73), at det er i overensstemmelse med den såkaldte paragraf 11-ordning i dagpengeloven, at selvejende daginstitutioner optages i forsikringen, hvis 1) den samlede lønudgift ikke overstiger lønsumsgrænsen (der frem til 30. juni 1982 ligger på en samlet maksimal lønudgift for kalenderåret 1980 på 2.137.000 kr.), 2) institutionen ikke er en del af en større helhed, og 3) institutionen har sit eget CIR-nr. (arbejds-givernummer), sin egen vedtægt og sin egen bestyrelse.

Nu forholder det sig imidlertid sådan, at i hvert fald Århus kommunes social- og sundhedsforvaltning har meddelt, at man ikke vil give tilladelse til, at de selvejende institutioner i Århus kommune tilmelder sig paragraf 11-ordningen.

Det er et alvorligt indgreb i de selvejende institutioners frihed og ejendom – og det er et indgreb, der forhindrer en væsentlig bedre vikardækning i institutionerne. Paragraf 11-ordningen betyder jo, at man forsikrer sig mod dagpengeudgifterne mod at betale 1,5 pct. af lønsommen i forsikringsbidrag. Og for de enkelte selvejende institutioner vil de 1,5 pct. svare til et langt mindre beløb end det, der under de nuværende forhold skulle betales for at opnå en forsvarlig vikardækning.

I sin meddelelse om afslaget har social- og sundhedsforvaltningen i Århus ikke angivet anden hjemmel for afslaget end en henvisning til paragraf 9 i overenskomsten mellem magistratens 3. afdeling i Århus kommune og bestyrelserne for de selvejende institutioner – denne paragraf svarer til standardoverenskomstens paragraf 9.

Men det er almindelig kendt, at princippet om lovmæssig forvaltning (legalitetsprincippet) er ensbetydende med, at forvaltningen i sidste instans skal kunne henvise til en bemyndigelse fra lovgivningsmagten til at handle på en bestemt måde. En forvaltningsmyndighed kan således ikke foretage indgreb i de selvejende institutioners handlefrihed blot med en henvisning til driftsoverenskomsten.

Forvaltningsmyndighedernes beføjelser kan som hovedregel ikke udvides ved aftale med private – og i denne sammenhæng kan selvejende institutioner betragtes som private. Hvis der ikke kan henvises til hjemmel i gældende lov, må de foretagne indgreb tilside-sættes som ugyldige. Dette krav om lovhjemmel har naturligvis ikke samme indhold i alle tilfælde. Der er tale om en glidende skala, hvor der stilles større krav til hjemmelen, jo mere dybtgående der gøres indgreb. Og i dette tilfælde er der som nævnt tale om et ret alvorligt indgreb.

Men selv hvis man tog forvaltningens henvisning til driftsoverenskomsten alvorligt, så findes der heller ikke her belæg for overgrebet mod de selvejende daginstitutioner i Århus kommune.

En sådan driftsoverenskomst indgås i henhold til bistandslovens § 69, stk. 2, og i henhold til § 69, stk. 3, fastsætter socialministeriet vejledende regler for institutionernes ledelse og drift. Ifølge § 71, stk. 1, er det så kommunalbestyrelsen, der fører tilsyn med den daglige drift af daginstitutionerne i kommunen. De omtalte regler er fastsat i et cirkulære fra socialministeriet af 29. marts 1976.

Cirkulærets punkt 19 fastslår, at formålet med indgåelse af driftsoverenskomsterne er, at kommunalbestyrelsen sikrer sig, at institutionernes bestyrelser disponerer på en sådan måde, at institutionerne i samme omfang som hidtil er til rådighed for det offentlige. Det følger endvidere af almindelige forvaltningsretlige regler, at institutionerne ikke uden kommunalbestyrelsens godkendelse kan afholde udgifter, som ikke er optaget på budgettet.

Men sagen drejer sig netop ikke om at afholde udgifter, som ligger ud over de budgetterede vikarudgifter.

Sagen drejer sig om, at social- og sundhedsforvaltningen i Århus kommune ikke vil tillade, at de selvejende institutioner forbed-

[Tinning]

rer deres vikardækning – til gavn for børnene og deres forældre og til gavn for personalet.

Men det er klart ulovligt, at forvaltningen ikke vil give denne tilladelse. Og det må socialministeren gøre klart over for kommunen.

Foreløbig besvarelse (4/5 82):

Socialministeren (Bent Rold Andersen):

Det fremgår af § 9 i den standardoverenskomst, der efter det oplyste også er gældende for den pågældende daginstitution i Århus, at kommunalbestyrelsen skal godkende institutionens årsbudget. Dette indebærer, at også en post på budgettet, der omfatter et bidrag fra institutionen til dagpengefonden, skal godkendes af kommunalbestyrelsen.

Hvis en kommune ikke ønsker at godkende en post på budgettet omfattende bidrag til dagpengefonden, må det efter socialministeriets opfattelse afhænge af den nærmere begrundelse for denne holdning, om det kan statuere, at kommunen ikke har haft rimeligt grundlag herfor.

Man har derfor anmodet socialstyrelsen om at indhente en udtalelse fra Århus kommune til belysning af sagen. Når udtalelsen foreligger, vil socialministeriet vende tilbage til det stillede spørgsmål.

Spm. nr. 680

Til *udenrigsministeren* (27/4 82) af:

Steen Folke (VS):

»Vil udenrigsministeren offentligt udtale en skarp fordømmelse af, at det sydafrikanske apartheidregime har dødsdømt tre sorte modstandere af regimet, medlemmer af African National Congress, og vil ministeren i den forbindelse overveje at arbejde for nye sanktioner mod Sydafrika for herigennem at bidrage til apartheidregimets fald?»

Begrundelse

Den sydafrikanske højesterets appeldomstol har for nylig som sidste instans stadfæstet de i 1980 afsagte dødsdomme over tre medlemmer af ANC, kendt som »de tre fra Pretoria«, nemlig Naphtali Manana (24 år), Johnson Lubisi (29 år) og Petrus Mashingo (20 år).

De tre er anklaget for højforræderi, for medlemskab af den forbudte ANC, for deltagelse i et angreb på en politistation m.m. Deres egentlige forbyrdelse er, at de som sorte patrioter aktivt har kæmpet for det sorte flertals sag imod de racistiske hvide magthavere.

Med baggrund i regeringens hidtidige politik over for apartheidregimet i Sydafrika vil en klar fordømmelse af dødsdommene være på sin plads. Endnu bedre vil det naturligvis være, hvis regeringen i den forbindelse vil overveje at arbejde for at skærpe sanktionerne over for Sydafrika – herunder de yderst begrænsede rent danske sanktioner – for på den måde at øge presset mod racisterne i Pretoria.

Besvarelse (5/5 82):

Udenrigsministeren (Kjeld Olesen):

Regeringen har gentagne gange tilkendegivet sin afsky for den sydafrikanske regerings umenneskelige behandling af sine modstandere.

Få lande har som Danmark ved konkrete foranstaltninger gennemført internationale vedtagelser, herunder FN's, som har til formål at lægge pres på Sydafrika med henblik på en fredelig afvikling af apartheid-systemet.

Senest har regeringen ved en ændring af anordningen om visse forholdsregler mod Sydafrika sikret en mere effektiv håndhævelse af våbenembargoen. Endvidere er vor administrering af visumtvangen blevet skærpet, således at alle sydafrikanske statsborgere, der ønsker at deltage i sportslige og kulturelle begivenheder, nægtes indrejse.

Danmark udøver som bekendt også en betydelig humanitær indsats for at søge at mildne de mest tragiske virkninger af den sydafrikanske regerings politik.

Det er også almindelig kendt, at Danmark i tilfælde, hvor ikke-demokratiske regimer har afsagt dødsdomme eller andre strenge straffedomme mod politiske modstandere, har rettet henvendelser på humanitært grundlag til de pågældende regimer for at undgå, at sådanne domme blev eksekveret. Disse henvendelser har vi undertiden foretaget alene, undertiden samordnet med andre lande. Nogle af dem har været offentliggjort, andre er blevet holdt fortrolige. Det er ikke altid

[Udenrigsministeren]

ved kraftige, offentligt udtalte fordømmelser, man bedst når resultater i konkrete sager.

Spm. nr. 681

Til *finansministeren* (27/4 82) af:

Ellemann-Jensen (V):

»Ministeren bedes gøre rede for de forskelle i løn- og arbejdsvilkår, som eksisterer mellem de symfoniske landsdelsorkestre og de to københavnske eliteorkestre, Det kgl. Kapel og Radiosymfoniorkesteret, samt give en begrundelse for disse forskelle.«

Besvarelse (6/5 82):

Finansministeren (Heinesen):

Angående redegørelse for forskelle i løn- og arbejdsvilkår for de i spørgsmålet nævnte orkestre skal jeg henvide til vedlagte oversigt,

der er udarbejdet på basis af oplysninger fra ministeriet for kulturelle anliggender.

Oversigten angiver de væsentligste løn- og ansættelsesvilkår. Begyndelseslønnen ved Det kgl. Kapel og Radiosymfoniorkesteret er omregnet til stedtillægsområde III for at gøre den sammenlignelig med landsdelsorkestrenes, der reguleres svarende til denne sats (landsgennemsnit). Landsdelsorkestrene er ikke indplaceret i tjenestemandslønrammer, men i oversigten er angivet de lønrammer, som ligger nærmest de pågældende lønninger.

Spørgeren anmoder endvidere om en begrundelse for de forskellige løn- og arbejdsvilkår.

I denne anledning skal jeg tillade mig at henvide til mit svar på spørgsmål nr. 661, stillet den 23. april 1982 af Ingerlise Koefoed (SF), vedrørende samme emne.

Bilag

		Det kgl. Kapel		Radiosymfoniorkesteret		Landsdelsorkestrene	
		Kr.	Lønramme	Kr.	Lønramme	Kr. ¹⁾	Lønramme
Månedlig							
Løn ¼ 1982	Beg.	10.717	16	10.717	16	10.488	(14)
Stedtillæg III	Slut	15.960	31	15.960	31	14.665	(28)
Koncertmestertillæg	Antal	3		2		1	
Solotillæg m.v.	Størrelse	2.744	35	2.744	35	1.363	(32)
	Antal	52		35		40	
	Størrelse						
	1. sats	2.280		2.280		917	
	2. sats	1.139		1.139		445	
	3. sats	0		0		362	
Pension	Som tjenestemænd						
Tjenestetid	27 timer ugentlig					Ingen	
						120 timer månedlig	
						(27 timer ugentlig)	
Ferie	61 dage + 8 dage			6 uger + 1 uge		5 uger + 1 uge	
Instrumenter	En del tjenesteinstrumenter			Hovedsagelig tjenesteinstrumenter		Egne instrumenter	
Reparation af instrumenter	Efter regning for tjenesteinstrumenter			Efter regning for tjenesteinstrumenter		Rør- og strengpenge	

¹⁾ De anførte beløb er incl. tilbudte forhøjelser pr. ¼ 82

Spm. nr. 687

Til *miljøministeren* (29/4 82) af:

Dræbye (RV):

»Har ministeren opgivet forslaget om saltvandsindtag bag det fremskudte dige i Vadehavet?«

Begrundelse

[Dræbøje]

I efteråret offentliggjorde fredningsstyrelsen forslag til et projekt for saltvandsindtag bag det fremskudte dige i Vadehavet. Hovedbegrundelsen var, at der med gennemførelsen af digeprojektet var sket en betydelig reduktion af den særlige, lavvandede saltvandsbiotop, som Vadehavet udgør, og som udgør et fugleområde af international betydning.

Ifølge pressen har ministeren for offentlige arbejder nu oplyst, at dette udarbejdede projekt ikke vil blive gennemført.

Besvarelse (4/5 82):

Miljøministeren (Erik Holst):

Jeg kan oplyse, at forslaget om saltvandsindtag bag det fremskudte dige ikke er opgivet.

Fredningsstyrelsen har – som jeg tidligere har oplyst over for folketinget – på min anmodning ladet udføre supplerende forundersøgelser specielt med henblik på en vurdering af de tekniske muligheder for at etablere et saltvandsindtag.

En foreløbig redegørelse herom er for øjeblikket til udtalelse hos de berørte myndigheder.

Når resultatet af denne høring foreligger, vil den endelige redegørelse blive forelagt mig. Samtidig forventer jeg, at fredningsstyrelsen i forbindelse hermed fremkommer med en fornyet indstilling til mig i spørgsmålet om etablering af et saltvandsindtag ved det fremskudte dige.

Spm. nr. 688

Til *miljøministeren* (29/4 82) af:

Askjær Jørgensen (FP):

»Hvem skal betale erstatning for de vandværksboringer, der bliver forurenede af nedsvivning i grundvandet fra de kreaturbesætninger med mund- og klovsyge, som er nedgravet mange steder på Fyn i foråret 1982?«

Begrundelse

Nedgravning af de store kreaturbesætninger har måske været nødvendigt, men set ud fra vandforsyningsinteresser er det jo en meget foruroligende situation, der nu foreligger mange år frem, da den efterfølgende grundvandsforurening jo kan følge i en længere årrække.

Besvarelse (6/5 82):

Miljøministeren (Erik Holst):

Jeg har forelagt spørgsmålet for miljøstyrelsen, der har udtalt følgende, hvortil jeg kan henvise:

»Nedgravninger af nedslagne mund- og klovsygesmittede kreaturbesætninger er, efter hvad der er oplyst for miljøstyrelsen, sket under medvirken fra kommunernes tekniske forvaltninger, der i første instans er ansvarlige for, at nedgravningerne sker miljømæssigt forsvarligt. Nedgravningerne er sket under hensyn til, at nedgravningsstederne skulle ligge længst muligt fra vandindvindingsanlæg, og til at den smittede besætning ikke måtte bringes i nærheden af andre besætninger.

Det kan alligevel ikke udelukkes, at den forurening med organiske stoffer, som nedgravningen har medført, kan brede sig med grundvandet og – eventuelt efter lang tids forløb – nå frem til og forurene vandindvindingsanlæg. Derimod menes mund- og klovsygevirus at gå meget hurtigt til grunde under forrådnelsesprocesserne i jorden.

Spørgsmålet, om der kan gøres et erstatningsansvar gældende, og i givet fald, hvem der skal bære dette ansvar, må afgøres af domstolene.

Spm. nr. 689

Til *miljøministeren* (29/4 82) af:

Askjær Jørgensen (FP):

»Hvilke ændringer af vandplanlægningen forventer miljøministeren bliver nødvendige på Fyn som følge af de mange trusler om grundvandsforurening, der er etableret med nedgravning af de mange mund- og klovsygeramte kreaturbesætninger, og hvem skal betale de forøgede udgifter, som en række vandværker på Fyn bliver påført af de nye-etablerede forureninger?«

Begrundelse

Et vandværk kan selvsagt ikke betragte vandforsyningsboringer som sikre drikkevandskilder, når disse er beliggende i de regioner, hvor de store kreaturbesætninger er nedgravet.

Besvarelse (6/5 82):

Miljøministeren (Erik Holst):

Jeg har forelagt spørgsmålet for miljøstyrelsen, der har oplyst følgende, hvortil jeg kan henvise:

»Miljøstyrelsen har ikke på nuværende tidspunkt detaljerede oplysninger om de foretagne nedgravninger af mund- og klovsygeramte besætninger på Fyn, herunder om vandforsyningsforholdene i nærheden af nedgravningsstederne. Miljøstyrelsen har derfor henvendt sig til Fyns amtskommune for at få sådanne oplysninger og for at få amtskommunens vurdering af risikoen for forurening af grundvandet og nærliggende vandforsyningsbrønde og -boringer.

Amtskommunen har ved skrivelse af 2. april 1982 rettet henvendelse til samtlige kommuner i amtet og anmodet om en række tekniske oplysninger, herunder hvilke foranstaltninger man har truffet eller vil træffe for at undgå forurening af drikkevand og vandløb. Der gives i skrivelserne endvidere anvisninger på, hvorledes risikoen for forurening af drikkevandsbrønde og -boringer kan mindskes«.

Spm. nr. 692

Til *justitsministeren* (29/4 82) af:

Steffensen (KrF):

»Finder ministeren det i overensstemmelse med en besparelse på 6 mill. kr. ved ikke at bygge et arresthus i forbindelse med byggeriet af en ny politigård i Thisted, at mangelen på arresthuset medfører, at politiet i Thisted i januar kvartal 1982 har brugt 155 timer til transport og kørt ca. 3.600 km for at bringe arrestanter til og fra arresthuset i Nykøbing Mors?«

Begrundelse

I det oprindelige forslag til byggeri af en politigård i Thisted var der projekteret et arresthus, men dette blev af besparelsesgrunde skåret fra i 1978, idet man mente at kunne spare 6 mill. kr.

Den 4. januar 1982 blev arresthuset i Thisted lukket, samtidig med at arresthuset i Nykøbing Mors, der har plads til 13 indsatte, blev genåbnet efter en større ombygning. På grund af stigende og stadig grovere kriminalitet har Nykøbing Mors arresthus i det sid-

ste halve års tid ikke haft tilstrækkelig kapacitet, hvorfor man fra politikredsen har måttet bruge arresthusene i Ålborg, Skive og Holstebro. Politiet i Thisted skal bruge megen tid på at transportere fængslede frem og tilbage mellem arresten i Nykøbing Mors og Thisted. I januar kvartal 1982 er der af politiet i Thisted brugt 155 timer til transport, og der er kørt ca. 3.600 km. Tiden og de kørte kilometer kunne have været brugt til noget mere nyttigt, idet patruljerne under disse transporter ikke kan foretage andre opgaver, samtidig med, at der ikke kan gives mere personale til politikredsen.

Urimeligheden i besparelsen af arresthuset i Thisted bliver ikke mindre af, at Thisted er den af de to byer, der har det største antal arrestanter. Der er således behov for begge arresthuse.

Besvarelse (6/5 82):**Justitsministeren (Ole Espersen):**

1. Finansudvalget tiltrådte ved skrivelse af 20. marts 1974 justitsministeriets ansøgning om erhvervelse af et areal fra Thisted kommune med henblik på opførelse af en politigård og et arresthus i Thisted.

2. Efter udarbejdelse af programskitse til byggeriet forelagde justitsministeriet atter sagen for finansudvalget (akt 233/79), som derpå stillede en række spørgsmål til justitsministeren bl.a. om eventuelle besparelser ved en genåbning af arresten i Nykøbing Mors, som blev nedlagt med virkning fra den 1. august 1977.

Justitsministeriet lagde i sin besvarelse af de stillede spørgsmål bl.a. vægt på, at placering af et arresthus i et andet geografisk område (Nykøbing Mors) end politikredsen hovedsæde (Thisted) ville medføre betydelige udgifter for politiet, navnlig på grund af den tid, som må medgå til bevogtning og transport af arrestanter.

3. Efter samråd i finansudvalget trak justitsministeriet ansøgningen om tilladelse til projektering af politigård og arrest tilbage.

4. Finansudvalget tiltrådte herefter ved akt 418/79 og 226/81 projektering og opførelse af en ny politigård i Thisted.

Den 2. februar 1982 afholdtes licitation over arbejdet, som nu er igangsat.

[Justitsministeren]

Arresten i Nykøbing Mors blev genåbnet i begyndelsen af 1982 efter en række moderniserings- og istandsættelsesarbejder.

5. Herefter og på grundlag af kapacitetsbehovet i Thisted politikreds sammenholdt med behovet i andre dele af landet finder justitsministeriet ikke på nuværende tidspunkt at have mulighed for at søge tilslutning til opførelse af et arresthus i Thisted.

Spm. nr. 695

Til *miljøministeren* (30/4 82) af:

Hove Sørensen (SF):

»I forlængelse af miljøministerens svar af 23. april 1982 på mit spørgsmål nr. 577 bedes det oplyst, om en kommune kan afvise at udarbejde lokalplan for byggeri på et militært område med henvisning til, at det ikke er en ændring af den hidtidige anvendelse af området.«

Begrundelse

I mange tilfælde vil byggeri med forsvaret som bygherre finde sted på arealer, som i forvejen er udlagt som militært område.

Jeg søger gennem mit spørgsmål at få belyst, om kommuneplanlovens bestemmelser reelt sikrer borgernes klagemulighed ved opførelse af militære installationer på sådanne arealer.

Besvarelse (6/5 82):

Miljøministeren (Erik Holst):

Der er kun lokalplanpligt for bygge- og anlægsarbejder, der bevirker en væsentlig ændring i det eksisterende miljø. Et militært bygge- eller anlægsarbejde i et område, hvor der i forvejen findes lignende bygninger og anlæg, vil derfor ofte ikke være lokalplanpligtigt.

Spm. nr. 696

Til *miljøministeren* (30/4 82) af:

Hove Sørensen (SF):

»I forlængelse af miljøministerens svar af 23. april 1982 på mit spørgsmål nr. 577 bedes det oplyst, om det, hvis der udarbejdes lokalplan før opførelsen af en militær installation, kan forventes, at anlægget er tilstrækkeligt

detaljeret beskrevet til at give borgerne et reelt vurderingsgrundlag.«

Begrundelse

Når der opføres militære installationer, vil jeg anse det for sandsynligt, at de i mange tilfælde vil udgøre en sikkerhedsrisiko som potentielle bombemål. Spørgsmålet er, om borgerne vil få en realistisk mulighed for at vurdere, om en militær installation kan betyde en sådan sikkerhedsrisiko.

Besvarelse (6/5 82):

Miljøministeren (Erik Holst):

Hvis der er lokalplanpligt, skal den lokalplan, der tilvejebringes, indeholde sådanne bestemmelser, at offentligheden kan vurdere arten og omfanget af det pågældende bygge- eller anlægsarbejde.

Spm. nr. 697

Til *miljøministeren* (30/4 82) af:

Hove Sørensen (SF):

»I forlængelse af miljøministerens svar af 23. april 1982 på mit spørgsmål nr. 577 bedes det oplyst, hvordan borgerne normalt informeres i de tilfælde, hvor en kommune afgør, at et projekt – der tænkes ikke specielt på militære anlæg – ikke er lokalplanpligtigt.«

Begrundelse

Jeg søger at få belyst, om borgerne rent faktisk får en chance for at klage over en beslutning om at undlade at udarbejde lokalplan, både når det gælder forsvaret og generelt, eller om det kræver, at et kvikt byrådsmedlem eller pressen offentliggør beslutningen.

Besvarelse (6/5 82):

Miljøministeren (Erik Holst):

Borgerne vil normalt ikke blive informeret om en kommunes afgørelse af, at et projekt ikke er lokalplanpligtigt.

Spm. nr. 699

Til *undervisningsministeren* (30/4 82) af:

Tinning (VS):

[Tinning]

»Hvad agter ministeren at gøre i anledning af, at bankerne under trussel om at forhøje renten på statsgaranterede studielån søger at stavnsbinde studielånstagere til at have deres øvrige bankforretninger med disse banker?«

Begrundelse

Det forekommer oftere og oftere, at pengeinstitutterne søger at tvinge låntagere af statsgaranterede studielån til også at oprette lønkonto m.m. i den bank, hvori låntageren har sit studielån. Såfremt en låntager ikke ønsker at overflytte sine øvrige bankforretninger til den bank, hvori vedkommende har sit studielån, bliver renten på dette forhøjet til almindelig udlånsrente, dvs. til ca. 20 pct., hvor renten normalt vil ligge på ca. 16 pct. for statsgaranterede studielån.

Det betyder, at låntagerne bliver tvunget til at flytte deres lønkonto, såfremt de ikke ønsker en betragtelig forøgelse af deres studiegæld. En statsgaranteret studiegæld på 100.000 kr. vil således forøges med ca. 30.000 kr. ved en afdragsperiode på 10 år, mens den vil forøges med ca. 50.000 kr. ved en afdragsperiode på 15 år.

Dette er en grov udnyttelse af pengeinstitutternes monopollignende forhold som de eneste, der kan formidle statsgaranterede studielån. Samtidig er det en betingelse, som er indført efter, at låntageren har indgået en aftale om studielån med pengeinstituttet, og der er således tale om bondefangeri af låntageren.

Så vidt os bekendt er der ikke nogen ændringer i statens kautionsforpligtelser, der kan begrunde, at pengeinstitutterne forhøjer renten. Der er stadig stor sikkerhed for de lån, som pengeinstitutterne har givet, uanset om låntageren har studielån i én bank og lønkonto i en anden. Det vil sige, at der ikke kan drages sammenligning mellem almindelige banklån og statsgaranterede studielån. Almindelige banklån er forbundet med en vis risiko, hvilken bankerne tager sig betalt for igennem en højere rente. Det betyder, at de almindelige forretningsbetingelser, som pengeinstitutterne begrunder forhøjelsen af renten med, ikke kan gælde for studielån.

Samtidig fører pengeinstitutternes forhøjelse af renten for de omtalte lån til en stærk forøgelse af statens kautionsforpligtelse. Med

en 25 pct.s forøgelse af renten og med renters rente stiger kautionsforpligtelsen for de omtalte låntagere med 30–50 pct. alt efter afdragstidens længde. I en tid med stor arbejdsløshed kan det således blive en dyr affære for staten.

Nu kan der være mange grunde til, at en låntager ikke har lønkonto i samme bank, hvori studielånet er. En af grundene kan være, at en virksomhed som betingelse for et ansættelsesforhold stiller krav om, at den ansatte opretter lønkonto i den af virksomheden anviste bank. En anden grund kan være et bopælskift i forbindelse med et ansættelsesforhold, f.eks. fra Jylland til Københavnsområdet, hvor det vil være højest upraktisk at opretholde lønkonto i det lokale pengeinstitut, som ikke har filial eller kun et begrænset antal filialer i Københavnsområdet.

I en tid med et begrænset udbud af arbejdspladser kan det således blive en dyr fornøjelse at tage arbejde, hvor der ikke er mulighed for at fastholde sin normale bankforbindelse.

Der er ligeledes låntagere, der har oprettet studielån i flere forskellige pengeinstitutter, idet de har været tvunget hertil i perioder, hvor nogle pengeinstitutter har været tilbageholdende med at give statsgaranterede studielån. Deres situation er helt uoverskuelig. Det kan således ikke være meningen, at en statskautions skal medvirke til at tvinge studielånsmodtagere til i de næste 10–15 år at være stavnsbundet til et enkelt pengeinstitut.

Besvarelse (5/5 82):

Undervisningsministeren (Dorte Bennedsen):

Spørgsmålet vedrører pengeinstitutternes forretningsetik og hører som sådant under tilsynet med banker og sparekasser.

Det er ikke muligt for mig med henvisning til loven om Statens Uddannelsesstøtte at gribe ind over for pengeinstitutterne i denne sag. Der er i loven kun fastsat enkelte regler om de statsgaranterede studielån, herunder om maksimumsgrænsen for det årlige lånebeløb og om afviklingsperiodens begyndelse. I øvrigt ydes lånene på de af pengeinstitutterne fastsatte vilkår, herunder den til enhver tid af pengeinstituttet fastsatte rente.

Jeg kan endelig oplyse, at jeg fra Statens Uddannelsesstøtte har erfaret, at tilsynet er opmærksom på det nævnte spørgsmål.

Spm. nr. 700

Til *justitsministeren* (30/4 82) af:

Svend Heiselberg (V):

»Vil ministeren overveje, om det ikke vil være hensigtsmæssigt i forbindelse med bygning af politigården i Thisted, som er startet den 1. april d.å., at bygge et arresthus, som var projekteret i det oprindelige forslag?«

Begrundelse

Arresthuset i Nykøbing Mors kan kun huse 13 indsatte. Dette må desværre anses for for lidt, hvilket blandt andet kan begrundes med, at der på landsplan mangler 13.000 pladser til personer, der venter på afsoning.

Det kan endvidere anføres, at i januar kvartal 1982 har politiet i Thisted brugt 155 timer til transport, og der er kørt 3.600 km for at transportere de fængslede frem og tilbage mellem arresten i Nykøbing Mors og Thisted. Som fremført af politiet i Thisted kunne tiden have været brugt til noget mere nyttigt.

Venstre har allerede ved flere lejligheder støttet initiativer til at udvide afsoningskapaciteten, senest ved behandling af justitsministerens egne bestræbelser i den henseende i forbindelse med lov om ændring af borgerlig straffelov. (Straffene for berigelsesforbrydelser m.v.), lovforslag nr. L 183.

Derfor håber jeg, at ministeren foruden den kapacitet, man fortsat skal råde over i Nykøbing Mors, positivt vil imødekomme et ønske om bygning af et arresthus i Thisted i forbindelse med politigården i Thisted.

Besvarelse (6/5 82):

Justitsministeren (Ole Espersen):

1. Finansudvalget tiltrådte ved skrivelse af 20. marts 1974 justitsministeriets ansøgning om erhvervelse af et ca. 19.000 m² stort areal fra Thisted kommune med henblik på opførelse af en politigård og et arresthus i Thisted.

2. I forlængelse af justitsministeriets ansøgning om tilladelse til projektering af politigård og arresthus (akt 233/79) stillede finansudvalget en række spørgsmål til justitsministeren bl.a. om eventuelle besparelser ved en genåbning af arresten i Nykøbing

Mors, som blev nedlagt med virkning fra den 1. august 1977.

3. Efter samråd i finansudvalget trak justitsministeriet ansøgningen om tilladelse til projektering af politigård og arrest tilbage.

4. Finansudvalget tiltrådte herefter ved akt 418/79 og 226/81 projektering og opførelse af politigården.

Den 2. februar 1982 afholdtes licitation over arbejdet, som nu er igangsat.

5. Justitsministeriet finder på baggrund af det ovenfor anførte om byggesagen ikke anledning til på nuværende tidspunkt at søge tilslutning til opførelse af et arresthus i Thisted. Det tilføjes, at arresten i Nykøbing Mors blev genåbnet i begyndelsen af 1982 efter en række moderniserings- og istandsættelsesarbejder.

Spm. nr. 709

Til *udenrigsministeren* (4/5 82) af:

Dohrmann (FP):

»Hvor langt og hvor længe agter regeringen at støtte Margaret Thatchers krig i Sydatlanten, og frygter ministeren ikke, at den ensidige vesteuropæiske holdning vil tvinge ikke alene Argentina, men også andre sydamerikanske stater i armene på cubanerne og russerne?«

Begrundelse

Nærværende spørgsmål skal ikke opfattes som et forsvar for argentinernes handlinger, men jeg finder det i allerhøjeste grad foruroligende, at udenrigsministeren og dermed den danske regering så ensidigt, som tilfældet er, støtter Margaret Thatchers optrapning af krisen. Afhængigt af ministerens svar på ovennævnte spørgsmål var der måske grund til at overveje, om ikke hele folketinget og ikke blot markedsudvalget og udenrigspolitik nævn burde orienteres om regeringens hensigter og dermed medvirken til denne meningsløse krig, hvor tusinder af mennesker risikerer livet.

Besvarelse (6/5 82):

Udenrigsministeren (Kjeld Olesen):

Lige siden Argentinas invasion af Falklands-øerne har regeringen klart tilkendegivet, at det ikke kan accepteres, at politiske

[Udenrigsministeren]

stridsspørgsmål løses ved militær magtanvendelse. Formålet med sikkerhedsrådets resolution 502 og EFs sanktioner har været at få Argentina til at trække sine tropper tilbage og bane vejen for en politisk løsning. Dette er hidtil slået fejl, og det ulykkelige resultat er i stedet blevet åbne krigshandlinger mellem Storbritannien og Argentina, der allerede har kostet mange dødsopfre. I denne situation finder regeringen, at der påhviler begge parter et tungt ansvar for at undgå yderligere meningsløse tab af menneskeliv. Det er nu mere vigtigt end nogen sinde, at resolution 502, der kræver en argentinsk tilbagetrækning og en diplomatisk løsning, gennemføres. Regeringen kan ikke – i modsætning til hvad der synes at være spørgerens opfattelse – støtte en militær løsning på denne konflikt lige så lidt som på andre konflikter. Regeringen støtter derfor også fuldt ud de bestræbelser, som FNs generalsekretær udfolder for at fremkalde en våbenhvile og få iværksat forhandlinger mellem konfliktens parter.

En række latinamerikanske lande har givet udtryk for kritik af EFs sanktioner over for Argentina. Der er imidlertid ikke meget, der tyder på en forværring af forholdet mellem EF-landene og Latinamerika på længere sigt. På trods af Sovjetunionens støtte til den argentinske militærjunta, der bl.a. har åbenlyse økonomiske, men selsagt også politiske motiver, er der ingen tegn på, at denne eller regeringerne i andre latinamerikanske lande »vil blive drevet i armene på cubanerne og russerne«.

Den næste sag på dagsordenen var:

2) Forespørgsel til udenrigsministeren:

Forespørgsel [om EFs handelssanktioner over for Sovjetunionen] af Holger K. Nielsen (SF) og Steen Folke (VS):

»Hvad kan regeringen oplyse om baggrunden for dens accept af EFs handelssanktioner over for Sovjetunionen på baggrund af artikel 113 i Romtraktaten, og hvordan vil regeringen sikre, at Romtraktaten ikke fremover anvendes til rent udenrigspolitiske formål?«

(Forespørgsel nr. F 17. Anmeldt 30/3 82. Fremme af forespørgslen vedtaget 14/4 82).

Tredje næstformand (Mette Madsen):

Jeg skal gøre opmærksom på, at afstemning om eventuelle dagsordener først vil finde sted fredag den 14. maj.

Begrundelse

Holger K. Nielsen (SF):

Før folkeafstemningen i 1972 blev det klart sagt fra tilhængerside, at EF er et økonomisk anliggende, at det ikke indeholder udenrigspolitik. Sandt er det, at Romtraktaten ikke omhandler udenrigspolitik. At Danmark alligevel har været inddraget i et udenrigspolitisk samarbejde i EF-regie er blevet forklaret med, at dette samarbejde ikke er et formelt EF-samarbejde, men et samarbejde mellem EF-landene i det såkaldte europæiske politiske samarbejde.

EPS' karakter af et samarbejde mellem EF-landene har samtidig begrundet skiftende regeringers påstand om, at det politiske samarbejde ikke betyder udenrigspolitisk suverænitetssafgivelse, hvilket ville være i strid med grundlovens § 20. Dette blev senest understreget særdeles markant af udenrigsministeren i forespørgselsdebatten om EPS her i tinget den 28. januar.

Når regeringen den 9. marts 1982 accepterede, at EF gennemfører politiske handels-sanktioner over for Sovjetunionen på basis af artikel 113 i Romtraktaten, er der derfor tale om et enormt skred i den danske EF-politik. Regeringen har hermed accepteret, at Romtraktaten anvendes til et udenrigspolitisk formål.

Vi har gennem mundtlige og skriftlige spørgsmål forsøgt at afæske regeringen svar på, hvorfor den opgav forbeholdet mod at anvende artikel 113 til gennemførelsen af sanktionerne. Men svarene har været så utilfredsstillende, at vi finder det nødvendigt at få en større debat om emnet, også for at offentligheden kan få klarhed over, hvad der drev regeringen til dette skridt, idet vi naturligvis håber, at det kan sikres, at noget tilsvarende ikke sker fremover.

Problemet er ikke blevet mindre aktuelt, efter at der også er gennemført sanktioner over for Argentina. Ministeren har ganske vist fastholdt, at kun gennemførelsen er baseret på Romtraktaten, medens vedtagelsen fandt sted i EPS. Vi har svært ved at se, at dette skulle betyde nogen afgørende forskel,